ԺԹ. ՏԱՐԻ 3345 — (Ն. Տ.) 20 ԱՊՐԻԼ, 1895 — 8 ԱՊՐԻԼ 1895 — 25 ՇԷՎՎԱԼ 1312 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս
درعليه غلطه‌ده آره‌وه‌لك غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան ոսկի	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախսք միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած [illegible] գրութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԳԱՆԳԱՏ ՄԸ

Զատկի առաջին եօթնեակին վերջին օրը դեռ կրնայ պատեհութիւն ընծայել խօսելու համար սովորութեան մը վրայ որ սկսած է ծայրայեղութեան տանիլ, ասոր շաբթուան մէջ մանաւանդ, մեր եկեղեցիներուն մէջ. Եթէ շնորհաւորական այցելութեանց պահուն՝ խօսակցութեան անխախտ նիւթը նկատուած է օդին գեղեցկութիւնը, աւանդութեան կարգով անոր կը յաջորդէ իսկոյն տօնական արարողութիւններուն կամ օրուան քարոզին վրայ երկու բառով տպաւորութիւն մը. քիչեր կը համարձակին այդ սքանչացման ու գնահատման վրայ աւելցունել դիտողութիւն մը որ իրենց շրթանց ծայրը կուգայ.

—Օհ, այս Բողոխնե՛րը…

Այս գանգատ ընդհանուր է սակայն, մեծ ու պզտիկ բոլոր Թաղերուն մէջ, և արդարացի. Ո՛չ մէկուն մտքէն կ'անցնի այդ բարեպաշտական ու մարդասիրական սովորութեան ջնջումը պահանջել, բայց ամենուն փափագն է քիչ մը կարգ կանոն տեսնել անոր կիրառման մէջ։ Առաջները, ժողովուրդը վարժուած էր երկու անգամ միայն ընդհատել իր աղօթքը կամ ունկնդրութիւնը ժամերգութեան պահուն, երբ աւագերէցը՝ կամ բացառիկ պարագաներու մէջ քարոզիչը՝ կ'առաջնորդէր «Թաղական աղաներուն» որոնք պնակ կը պտըտցունէին. ո՛չ առնողին ու ոչ ալ տուողին խիղճը չէր տանջեր զիրենք այս վայրկենական ընդհատումին համար որուն նպատակը այնքա՛ն բարի էր, ինչպէս բարի է միշտ։ Մինակ, հիմայ եռապատկուած, քառապատկուած է շրջաբերութիւնը. այս ճամբով օր մը պիտի գայ որ հաւատացեալը եկեղեցի մտած ժամէն մինչեւ ելած ժամը՝ Բողոխներու անընդհատ շարքի մը առջեւ գտնէ ինքզինքը։ Արդէն ծածկելու պէտք չունինք, որ քիչեր պահել գիտեն եկեղեցւոյ վայել պատկառանքը ու կատարեալ մտամփոփումը, յորմէ հետէ նստարաններու նորամուտ սովորութիւնը ու տաճարին մէջ գրեթէ խառն կենալու դիւրութիւնը մուտ գտան մեր բարքերուն մէջ. մեր սրբավայրերուն յատուկ արեւելեան շուքէն բան մը պակսեցաւ կարծես անոնցմով. հիմակ, հազուագիւտ չէ տեսնել երիտասարդներ որոնք մէկ ձեռքով նրբարուեստ գաւազանի մը կռթնած ու միւսին մէջ գորշագոյն ձեռնոցը ճմրլթկելով, կեցած են մարմարին վրայ, մինչ անդին, շքեղ արդուզարդով տիկինը կամ օրիորդը արանց բազմութիւնը ճեղքելով, նազելաքայլ առաջ կ'անցնի, յաճախ իրեն հետեւորդ ունենալով ժամկոչը,—և հարուստ Թաղերուն մէջ՝ բարապանը,— որ աթոռը կարկառէ։ Ու կը փնտռենք մեր երբեմնի այն եկեղեցիները ուր ժողովուրդը, խառն ու անփոփ, վարժուած էր ոտքի վրայ մնալ ու ծնրադրել մաշած գորգին կամ փսիաթին վրայ, այդ քանի մը ժամու յօգնութեան մէջ իսկ զոհողութեան մը զգացումը կրելով, և վերնատունը ու ձախակողմի գաւիթը միայն յատկացուած էր կիներուն որոնց ջերմեռանդութիւնը չէր խանգարուեր ու չէր խանգարեր։

Թաղի շրջաբերութեան տրուած սաստկութիւնն ալ չի համապատասխաներ հին եղանակին և խանգարիչ տարր մը սկսած է դառնալ աղօթողներուն համար։ Եթէ պիտի առարկեն որ աղքատները շատցած են ու եկեղեցւոյ պէտքերը բազմացած, այս երկու արդար պէտքերուն կրնայ գոհացում տրուիլ շարքը երկարելով՝ պահանջքներուն համեմատ. անգամ մը որ «շէն ու պայծառ մնաք» հրաւէրը կ'ուղղուի առաջնորդող եկեղեցականին սրտաբուխ շնորհներով, ժողովուրդը, մէկ անգամէն, կը հոգայ բոլորին պնակները. եկեղեցի, ժամարար, հիւանդանոց, լուսաւորեա, պանդուխտ քահանայ և որ ի կարգին. «Երկաթը տաք եղած ատենը ծեծելու է» խօսքը լաւագոյն պարագայի մը չի պիտի յարմարէր. այն պահուն որ գթութեան ջիղերը կենդանացած են ու ողորմասիրական ներշնչումը եկած է բարեպաշտներուն, մէկ շունչով կարելի է օգտուիլ այդ տրամադրութենէն. Քիչ մը շատ դրական պիտի երեւար այս մտածումը, եթէ ինքզինքնիս խաբել ուզէինք՝ վերացական բան մը նկատելով Բողոխը, դրականներուն ամենէն դրականը։

Ասոր տեղ ի՞նչ կ'ընեն. քահանայ մը մէկ անգամ. երկու Թաղական յաջորդին. բանկալի պաշտօնեանի քիչ վերջը. և ամէնքը միացած ու օժանդակներով զօրացած՝ նոր շրջան մը կը սկսին, առանց հաշուելու յաւելուածականները որոնք կը պատահին երբեմն։ Առանց մեծ դժուարութեան, կարելի և դիւրին է կոխել ու ամփոփել այս կրկնումները, անգամը նուազեցնելով ու պնակներուն շարքը երկարելով, եթէ պէտք կայ. Գանգատը կը դադրի այն ատեն և ամեն մարդ, այր եւ կին, իր նպաստի բաժինը սիրայօժար նուիրելէ ետք,— որ կը թեթեւցունէ իր սիրտը ու… քսակը,—կը վերստանայ իր հոգեկան ու մարմնական անդորրութիւնը, քանզի, այդ շրջաբերութիւնները, տօնի օրեր մանաւանդ, ակամայ հրմշտուկի մը ձեւը կառնեն բազմութեան մէջ։ Փորձով պիտի տեսնուի որ այս դիւրին բարեփոխութեամբ արդիւնքը նոյնը պիտի ըլլայ, նուազ նեղութիւն պատճառելով առնողին ու տուողին միանգամայն։

Բազմահոյ Թաղի մը եկեղեցին անցեալ տարի խորհեցաւ բոլորովին վերցնել Բողոխի դրութիւնը ու տարեկան նպաստ մը հաւաքել բոլոր գեղայիններէն՝ իրենց կարողութեան չափով։ Այս դրութիւն, որուն գլխաւոր մէկ առաւելութիւնն էր եկեղեցիէն հեռու մնացողներն ալ հաւասարապէս հրաւիրել իրենց բարեպաշտական պարտականութեանց կատարման, չիմացանք թէ ի՞նչ արդիւնք տուաւ։ Ամեն պարագայի մէջ, սովորութիւն մը բարեփոխել, ազնուացնել ուզելը աւելի հեշտ է ու գործադրելի՝ քան զայն բոլորովին բառնալ փորձելը. կրնայ ըլլալ որ այդ Թաղին մէջ յաջողած ըլլայ այս օգտակար նորութիւնը, բայց զայն ընդհանրացունելու համար, Պոլսոյ բոլոր հայ եկեղեցիներուն վրայ, ժամանակի ու վարժութեան պէտք կայ։ Սպասելով, կրնանք առաջին քայլէն սկսիլ։

Վերջին արձագանգ մը՝ յայտնուած տրտունջներուն։ Գիշերային միակ ժամերգութիւնը, զոր ունինք տարուան մէջ, արարողութեանց ամենէն տխուրը ամենէն հոգեյոյզը ու ամենէն սփոփարարը, գոնէ խնայուելու էր, այնպէս չէ՞. և սակայն անողոք Բողոխը, շատ մը եկեղեցիներու մէջ, Լացի Գիշերին ալ իր անճահ երեւումը ունեցեր է մթաստուեր կամարներուն տակ, երկիւղած բազմութեան մէջտեղ, յուշիկ իմն սպրդելով Աւետարանի ընթերցման պահուն ու տխրանուագ մեղեդիի մը երգեցողութեան խառնելով պնակին մէջ ձգուող արծաթ դրամներուն չխինդը։

Պակա՛ս ըլլար այդ գիշերուան դրամը.

Տ. Ա.

ԿԻՆԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Նորաձեւութի՞ւնն է որ կազդէ կնոջ վրայ թէ կինն է որ կ'ազդէ նորաձեւութեան վրայ։ Ասիկա քիչ մը կը նմանի այն հարցումին թէ հա՞ւը հաւկիթէն ելաւ թէ հաւկիթը հաւէն։

Ամեն պարագայի մէջ, պէտք է զանազանութիւն դնել ընդհանուր նորաձեւութեան,— որ ժամանակի մը յատկանշական ծագումն է—, ու անձնական նորաձեւութեան միջեւ որ իւրաքանչիւրին կուտայ իր մասնաւոր դրոշմը։ Երկրորդը դժբախտաբար կախում ունի առաջինէն, այլ երեւան կը հանէ յատկութիւններ և սովորութեանց պակասութիւններ, մատանջութիւններ և նոյն իսկ հոգեկան վիճակներ։

Այժմու ընդհանուր նորաձեւութենէն ամբողջ փիլիսոփայութիւն մը կը բխի։

Ճաշակի յառաջութիւն չէ՞ ամենէն պոռոտ գոյներուն մտացածին խառնուրդը, անհամակիր երանգներու կամաւոր միացումը։ Ամենուրեք յայտնի հոգատարութիւն մը բնականը աւելցնելու, չափազանցելու, այլայլելու,— աններդաշնակ ընելու։

Այն կինը որ միշտ միեւնոյն քաղցրութեամբ մօրկ չըներ իր ամուսնին պատուէրները, պարտականութեան մը պահանջումներն ու կեանքի դժկամակութիւնները, անտրտունջ կը կրէ նորաձեւութեան բոլոր բռնութիւնները։ Կը համակերպի նեղուիլ, տգեղնալ անոր համար, սարկօրէն հետեւիլ անոր անհամաձեւ ձեւափոխութեանց, հազարումէկ քմայքներուն, որք արդէն հինցած են իրիկուան այն օրուան ուր ծնունդ առած են։

Վերջապէս կը շփկնի սխալած ըլլալուն, գարնան գլխարկ մը գնելով երբ ամառն արդէն սկսած է քսանչորս ժամէ ի վեր։

Այս զգացում ի վեր կը հանէ յոյժ հետաքրքրաշարժ և յոյժ այլազան ամօթխածութիւն մը. ամօթխածութիւն հանդէպ նորաձեւութեան։

Մնաց որ ինչ որ ալ ըսուի կամ գրուի այս հրատապ նիւթին վրայ, անկարելի է փոխել ընդհանուր սովորութիւն մը, որ միշտ հաճոյքով ընդունուած է։

Լա Պաժիւյէր ըսած է որ կիները դասելու է կօշիկէն մինչեւ գլուխը միայն. և շիտակ է. անոնց վրայ ամեն բան կրնայ իբրեւ նշան մը ծառայել. իրենց արդուզարդը ոճ մըն է. ոճ մը ուր կը գտնես վայելչութիւն, նախաձեռնութիւն կամ ունակութիւն, շնորհ կամ խստութիւն, քերականական սխալներ, ուղղագրական սխալներ, նորաբանութիւններ, ի՛նչ գիտնամ։ Ամե՛ն ալ քնարերգութիւն մը։

Նախ, արդուզարդը նշանակ մըն է, և երեւնալու արուեստը կը պահանջէ որ ամեն զոհողութիւն ըլլայ իր շքեղութեան համար։ Անով կ'որոշուի հարստութեան և բարեճաշակութեան աստիճանը. անոր ճոխութենէն կախում ունի յարգանքը, նախանձութիւնն անով կը սնանի, սէրն իսկ անով կը գգուի։

Ասկից զատ, անհամար յայտնութիւններ ունի. առանց իսկ միտքէն անցնելու, կինը կը հագուի իր մտածման, իր զգացման, իր սիրածին համեմատ։ Երանգ եւ ձեւ անգիտակցաբար կը յայտնեն երանգները, մտածման ձեւերը։ Ուրախութիւն, յոյս, վիշտ կամ մելամաղձոտութիւն. ամեն բան կը յայտնուի քուրջերու լեզուով։

Անշուշտ խօսքս այն կիներուն վրայ է միայն որ գիտեն հագուիլ,—հագուիլ գիտնալն ալ արուեստ մըն է, ինչպէս ուտել գիտնալը։

Անոնք որ չեն գիտեր՝ կիյնան աննշաններու դասակարգին մէջ որոց հագուստը գռեհկութիւն կը ցոլացնէ։

Կնոջական այն արդուզարդերը որոց վերլուծումը ամենէն թանկագին տարերքը կը հայթայթէ հոգեբանին, սուգի արդուզարդերն ու սիրոյ արդուզարդերն են։

Սուգի արդուզարդերը կ'արտայայտեն ամբողջ շարք մը զգացումներու, անկեղծ վիշտէն սկսեալ, որ, չզարչէ երկար քօղին ետեւէն, կը ցուցունէ անթաց աչքեր, սեւնումն եւ սրտամորմոք։

Սիրոյ արդուզարդերը վէպեր կը պարունակեն։

Տարփանքը զոր կ'արթնցունեն, զոր կը պատրաստեն և անոնք որ կը ծածկուին. հագուստը կրնայ համապատասխանիլ այս ենթադրութեանց։

* *

Եթէ, հիմակ, արդուզարդը նկատենք խնայողական և տնտեսական տեսակէտով, կը տեսնենք որ միշտ անհրաժեշտ եղած է կնոջ՝ նկատելով զայն իբրեւ ապրանքի գին կամ իբրեւ հաճոյքի գին։

Իբրեւ ապրանքի գին կը գտնուի մրցման ասպարէզին վրայ, ենթարկուելով մատուցման և խնդրանքի օրէնքին։

Իբրեւ հաճոյքի գին՝ սիրոյ ասպարէզին վրայ կը շարժի. որով հարկ կըլլայ կուռքը զարդարել, անոր հմայքի ուժն աւելցունել։

Շատ թախծոտ մարդեր հաճոյք կը զգան որոտալով կնոջական պերճանքին դէմ. պատմութիւնը իրաւունք չի տար իրենց։

Գիտենք թէ արդի կեանքը, իր բոլոր պարտաւորիչ ապարդիւնութիւններովը, շատ սուղ է, և թէ կնոջ մը տարեկան պիտոյքն տասներկու հազար ֆրանքէն… ու անհունին միջեւ կը տատանի։ Թեբէի և Մեմփիսի գերեզմաններուն մէջէն կատարուած գիւտերէն կ'երեւայ որ ասկից չորս հազար տարի առաջ եգիպտուհիները արդէն արդուզարդի ծախք մը ունէին։

Իրենց ծանօթ չէի՞ն հայլինները, անուշահոտերը։ Գիտէի՞ն դիմանալ շքեղ կերպասներ, ոսկեղբուստ արոյրէ ասեղներ գնելու փորձութեան։

Հռոմայ մէջ ազնուական կիներն ինչպէս ցոփուհիներն այնքան հեռուն չըմղեցի՞ն իրենց զարդարանքներուն ճոխութիւնը, այնպէս որ հարկ եղաւ ծախսարգել օրէնքներ հաստատել։

Արդի աշխարհիկ կիներուն պէս անոնք ունէին բոլոր այն արդուզարդի զանազան նիւթերը զորս կը գործածէին իրենց գեղեցկութիւնը շպարելու համար։

Հռոմայեցի պերճ կիները բնութիւնը սրբագրելու և տարիներու նախատինքը դարմանելու արուեստն ալ ի գործ կը դնէին, ոսկի թելերով կապուած փղոսկրէ ակռաներ դնելով, վիզերնին սեղմելով կաշիէ կապերով։

Պատմական վերջին ապացոյցը կը գտնուի տասնեւեօթներորդ դարու շռայլ ու նրբացեալ պերճանքին մէջ. այն ատեն 3744 ձեւով գլխարկ կար, հագուստները խճողուած էին ժանեակներով ու թանկագին քարերով, և արդուզարդի մանրամասնութիւններ որք երեսը կը լուսաւորէին ու հրապուրիչ կ'ընծայէին։

Այն ժամանակուան մէկ հանդերձը կրնայ գաղափար մը տալ. Լօզէնի հարսնիքին առթիւ Շուազէօլի դքսուհին պարեգօտը կապոյտ սնդուս էր՝ կզաքիսով զարդարուն, ոսկիով ու մարգարիտներով ծածկուած, որոց ամեն մէկը կը փայլէր արծաթէ գունտի մը վրայ, ոսկիէ վահանակով շրջապատուած։

Եւրոպացի միլիառատէրներն անգամ մտքերնուն չեն անցուներ ասանկ շռայլութիւններ։

Ու կ'ենթադրուի որ թէեւ հարուստ կիները համեմատաբար քիչ կը ծախսեն, բայց կանանց ամբողջութիւնը աւելի կը ծախսէ։

Եւ սիրտերնին ցաւած մարդիկ կ'աւելցունեն թէ Եգիպտոսի, Հռոմի և տասնեւեօթներորդ դարու մէջ չկային նորաձեւութեանց մեծ վաճառատուններ։ Մեզի վերապահուած է եղեր տեսնել խանութպաններ որոնք պէտք եղածէն չափ հոգեբան են՝ գուշակելու համար կանանց տկար կողմերը և ըմբռնելու թէ մեծ առեւտուր կարելի է ընել անոնց հետ։

ՏՐԷՅՖԻՍ նախ Ռուայալ կղզին հանուեցաւ և յետոյ իսկոյն փոխադրուեցաւ Տիապլ կղզին։ Հոն պատրաստուած է երկու մասի բաժնուած խրճիթ մը։ Մէկ մասն յատկացուած է տարագրեալին, միւսը հինգ հսկողներուն որք պահակութիւն պիտի ընեն պետ մը հրամանին ներքեւ։ Բանտարկեալը գիշեր ցորեկ հսկողութեան ենթակայ է. Առաւօտեան ժամը 6էն մինչեւ իրիկուան 6 կրնայ դուրս ելլել եղերքէն 150 մէթր հեռու շրջանակի մը մէջ որուն սահմաններն որոշուած են գերաններով։ Ո՛ և է պատրուակով չի կրնար այս սահմանէն անդին անցնիլ։ Եթէ այս արգելքին դէմ ընդվզի, հսկողները հրաման ունին իրենց զէնքերը գործածելու։

Տրէյֆիւսին նստած խրճիթին բոլորտիքը, 300 մէթր տարածութեամբ տեղ մացառները կտրուած են որպէսզի փախուստի կամ առեւանգումի ամեն փորձ ապարդիւն ըլլայ։

Հա՞րկ է աւելցունել թէ Տիապլ կղզին շրջապատուած է խութերով որք եղերքէն մինչեւ 200 մէթր հեռուն կը տարածուին և թոյլ չեն տար մակոյկներու մուտքը, որքան ալ թեթեւ ըլլան։ Ասկից զատ ծովը միշտ ժայռերուն զարնուելով կը փշրի, որով կղզին մօտենալը գրեթէ անհնարին կը դառնայ։ Հազարումէկ նախազգուշութիւններով ու վտանգներով կղզի հանուեցաւ Տրէյֆիւս։ Մակոյկն, ուր կը գտնուէին դատապարտեալն ու բանտի վարչութեան տնօրէնը, եղերքէն 200 մէթր հեռուն քիչ մնաց որ շրջէր։

Տրէյֆիւս զինուորի պարէն կ'ընդունի, առանց գինիի։

ԹԱՍՕՒ մահուան երրորդ հարիւրամեակը պիտի տօնուի ապրիլի վերջը, Իտալիոյ մէջ։ Իտալացի բանաստեղծը որ իր ժամանակին այնքա՛ն նշանաւոր եղաւ Երուսաղեմի վրայ գրած իր քերթուածովը, հիմակ այնքան մոռցուած ու ժողովրդականութիւնը կորսնցուցած է որ, իր վերջին սքանչացողները յուսահատելով անոր գործերուն նոր շահեկանութիւն մը կարենալ տալէ, կենսագրութեան մէջ կը փնտռեն անոր յիշատակը կենդանացնելու նպաստող նիւթեր։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ թերթերը կը յիշեն Ճորճ Մաք Միլլըն անուն մարդ մը, արտակարգ յիշողութեան տէր, որ իր բնակած քաղաքին բոլոր ծխերուն անունը գիտէ. անհատնում քերթուածներ կ'արտասանէ՝ զանոնք մէկ անգամ միայն կարդացած ըլլալով. իր կեանքին մէջ կատարած այցելութիւններուն մանրամասնութիւնները, իր հանդիպած մարդերուն անունները, և անոնց հետ ունեցած ամբողջ խօսակցութիւնները կը յիշէ։ Ժամանակագրական կարգով կը թուէ Միացեալ Նահանգաց բոլոր նախագահներուն անունները, ծննդեան ու մահուան թուականներով, և անոնց ներքին կեանքին վերաբերող ընդարձակ մանրամասնութիւններ։ Ամբողջ Աստուածաշունչը գոց գիտէ. տող առ տող, գլուխ առ գլուխ, ինչպէս նաեւ նոյն կերպով գոց գիտէ աշխարհի բոլոր ժողովրդոց պատմութիւնը։

Ամերիկացի ոստիկանները իրարու ձեռքէ կը խլեն՝ այս եզական մարդը հասարակութեան ի տես հանելու պատիւն ու շահը։

ՈՍԿԻԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ, գիտական Նաթիւր հանդէսին հրատարակած մէկ վիճակագրութեան նայելով, յարաճուն կերպով աւելնալու վրայ է։ 1893 տարւոյ միջոցին, ամբողջ աշխարհի մէջ ոսկիին արտադրութիւնը կը հասնի 234,000 քիլօկրամ որ կը ներկայացունէ իբր 807 ֆրանքի արժէք մը։ Դժուար չէ ուրեմն նախատեսել այն թուականն ուր այս տարեկան արտադրութիւն մէկ միլիառի պիտի հասնի։ 1850էն 1860ի շրջանին մէջ, ուր ամենէն առատ եղած է, ոսկիի արտադրութիւնը կը հասնէր 201,750 ք. այսինքն 693 մլ. ֆր.. 1856էն 1860՝ մինչեւ 206,058 ք. կամ 707 միլիոն ֆր։ Ցետոյ, յաջորդեցին նուազութեան տարիներ և 1881էն 1884՝ ոսկիի արտադրութիւնն եղաւ տարեկան 140,000 ք. այսինքն 480էն 490 միլիոն ֆր։

Դէպի 1894 միայն բարձրացաւ ըղձալի մետաղին արտադրութիւնը, որ 1891էն մինչեւ 1893՝ հարիւր եօթանասուներեք միլիոն ֆրանքի աւելցութիւն մը ունեցած է։ Ոսկեհանք ունեցող գլխաւոր երկիրներն են Միացեալ Նահանգները որոնք 1893ին արտադրած են 54,000 քիլոկրամ ոսկի 1893ին. Աւստրալիա՝ 53,698 ք. Ափրիկէ՝ 44,096 ք. Ռուսիա՝ 37,325 և Չինաստան՝ 12,678։ Ասոնցմէ ետքը կուգան դասուիլ Քորէա և Ճափոն, բայց նուազ արտադրութիւններով. այս երկիրներու առաջինը 884 և երկրորդը 728 քիլոկրամ արտադրած են 1893 տարւոյն մէջ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (4)

ԷՕԺԷՆ ՄՕՐԷ

ՏԱՌԱՊԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ ՄԻԱՅՆԱԿ

Բ.

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆԸ

Այդ միջոցին աղմուկ մը եկաւ քանի մը քայլ հեռուն. Նրբանցքներուն մէջ խռնուող բազմութիւնը կը լեցուէր դատասրահին մէջ որուն դռները բացուած էին։ Մէկ վայրկենէն լեցուեցաւ, ու շատ ջանացած ալ կարելի չեղաւ ներս մտնել՝ առանց տոմս մը ցոյց տալու։

Ժամը տասնուկէսին սրահը լեցուն էր և պահակները հրաման ընդունած էին ալ մարդ ներս չձգել։

Սակայն մեծ անձնաւորութիւն մը չէր դատուողը, ոչ ալ Պրըթանիոյ մեծ ընտանիքի մը շառաւիղը որ երկրին մէջ սերտ կապեր ունենար, այլ փախստական մըն էր Փարիզէ, ու ցած ձայնով կը փսփսային իրարու ականջի. «հասարակապետեան մը»։

1871ին գաւառ բնակած ըլլալու է գաղափար մը կազմելու համար թէ այն ատեն ի՛նչ աղէտալի նշանակութիւն ունէր այս բառ։ Իրեն համարժէք չունէր և 1848ին, յունիսի օրերէն ետք, ըմբոստին զարհուրելի նշանակութենէն ալ վեր էր։

Սակայն Բրէա Պառիլէ Իլ-է-Վիլէնի երդուեալներուն առջեւ կ'ելլէր չէ թէ Փարիզի արիւնոտ պատաղ դէպքերուն խառնուած ըլլալուն, այլ իր անցեալին վերաբերեալ քանի մը խրոխութիւններ երեւան ելած էին, և այնչափը բաւ եղած էր եռանդոտ հետաքրքրութիւն մը տալու համար այս դատին որ ինքնին արտասովոր բան մը չունէր։

Ժամը ճիշդ տասնըմէկին ամբաստանեալը ներս բերուեցաւ և ամենուն աչքը անոր վրայ դարձան զայրագին. մանաւանդ կիները անզուսպ բարկութեամբ կը դիտէին զայն։

Առաւելն յիսունամեայ մարդ մըն էր, որ սակայն աւելի տարէց կ'երեւար։ Տեսակ մը հսկայ զոր ընկճած էին տարապայման աշխատութիւն մը և անբուժելի հիւանդութիւն մը, որ տասը տարիէ ի վեր կը մաշեցնէր զայն։ Զինք ճանչցողները կ'ըսէին թէ բանտարկութենէն ի վեր աւելի ծերացած էր։ Մահացու ամբաստանութեան մը ազդեցութեան ներքեւ, որուն դէմ դժուար էր ինքզինքը պաշտպանել, այդ մարդ արդարեւ շատ տառապած ըլլալու էր։

Առ այժմ իր դիմագծերն անուշութիւն և համակրութիւն կ'արտայայտէին լոկ։

—Գիտեմ որ սպաննեցի զայն, ըսած էր բանտին մէջ երբ ծանուցած էին թէ ի մօտոյ պիտի դատուի. որչափ կարելի է թող շուտ լմնցունեն գործս։

—Պ. դատաւորնե՛րը, ծանուց դատարանին բարապանը։

Բոլոր ակնարկները դատուեցան ամբաստանեալին վրայէն որ զարմացած էր ըրած ազդեցութեանը վրայ, և դարձան նախագահ Պ. Լամոյշէալի վրայ, որուն կ'ընկերանային Պ. Պ. Տիւհօմէլ և Քամպարտի խորհրդականները։

Մանաւանդ մեծ շարժում առաջ բերաւ Պ. Քընէլ տը Լա Թիլլօտիէյին մուտքը, որ դատախազութեան աթոռն ուղղուեցաւ։

Գլխաւոր քարտուղարը ոտքի ելաւ ու կարդաց ամբաստանագիրը։

Զարհուրելի խօսուած էր Պառիլէի վրայ. իր ոճիրը երեւան կ'ելլար առանց ո և է մեղմացումի։

Ամբաստանագրին մէջ կ'ըսուէր թէ, ահագին զօրութեամբ օժտուած ըլլալով քանիցս շարչրկած էր իր ընկերները, երեւակայական յանցանքներու պատժող հանդիսացնելով ինքզինքը։ Շատ անգամ վէճեր ալ ունեցած էր իր վարպետներուն հետ։

Մէկ խօսքով գէշ մարդ մըն էր, զայրացկոտ բնաւորութիւն մը։ Իրաւ, բնաւ ո և է դատապարտութիւն կրած չէր։ Իր դատական արձանագրութիւնը, բաց ի այն մասնակցութենէն զոր ունեցած էր Հասարակուրդի դէպքերուն, անպատւ բան մը յայտնած չէր իր դէմ. բայց անոնք զորս չարչրկած էր, թերեւս տարուած էին լռել՝ այդ ահարկու մարդը թշնամի չընելու համար։

Հարցաքննութիւնը սկսաւ։

—Անուննիդ ի՞նչ է, հարցուց նախագահը։

—Բրէա Պառիլէ։

—Քանի՞ տարու էք։

—Յիսունեւերկու։

—Որմնադի՞ր էք։

—Այո, ընկեր։

—Ո՞ւր ծնած էք։

—Այս երկիրը, ի Սեսոն, երկու քայլ անդին։

—Երկա՞ր ատենէ ի վեր Փարիզ կը բնակէիք երբ հոն դարձաք։

—Օ՛հ, քսան տարիէն աւելի, պարոն նախագահ։

—Ինչո՞ւ երկրէն հեռացաք։

—Բայց արհեստս բանելու համար։

—Ձեր արհեստը… Այո, կ'ըսեն թէ շատ վարպետ էք։ Դժբախտաբար քիչ մը խմող։

Ամբաստանեալը շարժում մը ըրաւ, և նախագահը որ նշմարեց զայն, անմիջապէս աւելցուց.

—Վկաներէն մէկը, զոր հիմա պիտի լսէք, այն ընկերներէն մէկը որոց հետ կ'աշխատէիք, գործածեց այս բառը։

—Խմող, լաւ. հօս հոն գաւաթ մը կը պարպես, երբեմն շիշ մը։ Բարձր դասուն մէջ ուրիշ կերպ կը խմեն, անանկ չէ՞, դռները գոց են. բայց միեւնոյն բանն է դարձեալ։

—Լռեցէ՛ք, ըսաւ նախագահը խիստ ձայնով, պատասխանեցէք ու ետ կեցէք խորհրդածութիւններէ։—Ամուսնացա՞ծ էք։

—Ոչ, պարոն նախագահ։ Արդէն գիտէք, քանի որ քննութիւն մը կատարուեցաւ իմ մասիս։

—Կնոջ մը հետ կ'ապրիք սակայն։

—Այո, պարոն նախագահ, և նոյն իսկ զաւակներ ունեցայ անկից, շատ զաւակներ զորս կրցածիս չափ մեծցուցի, ցորչափ բարին Աստուած ուզեց ինծի թողուլ զանոնք։

—Ամենքն ալ մեռա՞ն։

—Այո, սոսկալի հիւանդութենէ մը, թշուառութենէ։

—Ինչո՞ւ չամուսնացաք։

—Ինչո՞ւ… Նախ վասնզի ժամանակը կը պակսէր, յետոյ դրամը. կարգուիլը սուղի կը նստի։ Արդէն ի՞նչ հարկ կար, քանի որ անանկ աղէկ կ'երթայինք։ Մէկը չէինք նեղեր։ Տասնըհինգ տարի ետքը, կարծած էինք թէ ամուսնացած ենք։

—Քիչ մը առաջ ըսիք մեզ այն պատճառը որով հեռացաք ձեր ծննդավայրէն. հիմա ըսէք մեզ թէ ինչո՞ւ քանի մը ամիս առաջ հոն դարձաք։ Փարիզի մէջ էր սակայն ձեր բնատնիքը, ձեր գործը… այս ամենը չի ձգուիր առանց լուրջ պատճառի։

—Պատճառ մը ունէի, պարոն նախագահ, գործ չկար։

—Ա՞յդ է ձեր պատճառը։

—Գլխաւորը։

—Լաւ, բայց ուրիշ մըն ալ կար։

Ամբաստանեալը թեթեւապէս տժգունեցաւ և ունկնդիրները ուշադրութիւննին սրեցին։

—Փարիզէն հեռացաք վասնզի մտահոգ էիք և գիտէիք որ այսօր վաղը պիտի ձերբակալուիք Հասարակուրդին մասնակցած ըլլալնուդ։ Կը պահուըտէիք, և իմացուած է որ տասնըհինգ օր տուն չէք դարձած։

—Է՛, այո, ըսաւ որմնադիրը ճիգով, կը պահուըտէի, կը փախնայի, և զիս շրջապատողներն աւելի կը փախնային։ Ամենքը կը կրկնէին ինծի թէ կրնայի օր մը չէ օր մը ձերբակալուիլ և թէ բանս բուսած էր։ Անգամ մը, տասը մը, միտքէս ըսի. ապուշութիւն է անվերջ անձկութեանց մէջ ապրիլը։ Եւ խոյս տուի։

—Կը խոստովանի՞ք ուրեմն թէ վախնալու բան մը ունէիք։

—Բնաւ, և ասոր համար է որ հանդարտօրէն Փարիզ մնացի Հասարակուրդէն ետք։ Բայց անկից ի վեր իմացեր էի թէ իբրեւ պետ նշանակուած եմ. հ'ա, պե՛տ մը… Վերջապէս մատնուած էի։ Ի զուր բան մը չէի ըրած, վախցայ բանտուելուս։

—Բացէ ի բաց ըսէք թէ ի՛նչ դեր կատարեցիք դէպքերու միջոցին։ Կռուեցա՞ք։

—Երբեք։

—Այս դէպքերուն ձեր մասնակցութեան վրայ կատարուած քննութեան մէջ հաստատուեցաւ սակայն թէ հրամանի տակ գործելու պատրաստ էիք։

—Անկարելի էր. տեղեկագիրը կ'ըսէ՞ թէ քանի մը մարդեր փրկեցի։

—Այդ պարագան անծանօթ է մեզի։

—Բնականաբար։ Սակայն հարցուցէք Հանրապետութեան Պ. դատախազին, թերեւս կարենայ ձեզի տեղեկութիւն տալ։

Դատախազը շարժում մը ըրաւ որ կը նշանակէր թէ պատասխան չունէր տալու։

—Ի՞նչպէս, Հանրապետութեան պարոն դատախազը չի՞ յիշեր, ըսաւ որմնադիրը ցցուելով ու գլուխը վեր առնելով։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 8/20 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԹԱՂԱՅԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բազում տարիներէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, Բերա վաղը Թաղական Խորհուրդ մը պիտի ընտրէ։ Կը լսենք թէ արձանագրուած օրինաւոր քուէարկուներու թիւը կը մօտենայ երկու հազարի։ Կ. Պոլսոյ մէջ ո՛չ մէկ թաղ երբեք այսչափ բազմաթիւ թաղային ընտրողներ ունեցած է, կրնանք ըսել թէ Պատրիարքարանի Օրէնքին ծրագրուելէն ի վեր ալ ո՛չ ուրեք աւելի շատուոր ընտրողներու մասնակցութեամբ Թաղական Խորհուրդ ընտրուած է։ Այս պարագայք բացառիկ շահեկանութիւն կուտան վաղուան ընտրութեան։

Երկու հազար հոգիին մէջէն ընտրուելիք տասն երկու հոգիք ի՛նչպիսի մարդիկ պէտք է ըլլան։ (Բերայի թաղին ընդարձակութեան պատճառաւ, Օրէնքին նշած մեծագոյն չափով, այն է՝ տասն երկու անդամով Թաղական Խորհուրդ ընտրելու արտօնութիւն տրուած է Բերայեցիներուն։)

Ոմանց համար, ընտրելիք անպատճառ հարուստ դասուն մէջէն պէտք է առնուին։ Այլոց վարկապետութեամբ, հարուստ եթէ ըսաւ չըլլայ՝ աւելի աղէկ։ Երրորդ դասու մը կարծիքով, միշտ հիները, «փորձառու»ները պէտք է գործածել որ թաղին գործերը չձախողին։

Այս երեք կարծիքներն ալ մէկ մէկ ծայր են, և մեր կարծիքով՝ ամէն ծայրայեղութեանց նման՝ անտեղի են։

Մեր թաղեցի մը պէս չենք գիտեր Բերայի գործերուն վրայ։ Թաղեցի մը պէս ընտրելիներ ունենալու հարկին մէջ չգտնուելով, ընտրելիներ ցոյց տալու պէտք չունինք։ Այս ընտրութեան առթիւ մէկ քանի ընդհանուր սկզբունքներ միայն կը շօշափենք։

Հինցած նախապաշարումներու կարգէն է այն կարծիք թէ մարդ մը որովհետեւ հարուստ է՝ ուրեմն բանգէտ է, գործունեայ է, ճարպիկ է, ու կարող՝ հանրային խնդրը տնօրինելու։ Ուրիշ մը երեւէն, կամ որ նոյն է՝ ժառանգութեան շնորհիւ հարստացած մարդուն «գործի մարդ» մ'ըլլալը կրնայ հաստատուիլ ուրիշ կերպերով, բայց ապահովապէս ո՛չ երբեք իր հարստութեան փաստով։ Բայց եր հարստութիւնը միջանկեալ է երկարամեայ յարատեւ ու խելացի աշխատութեան, տնտեսութեան, ճարտարամտութեան, արուեստի, կամ առեւտրական ընդունակութեան, այնպիսի հարստութիւն կարեւոր արժանիք մ'է որ միշտ խնդրելի է, որ միշտ կը փնտռուի, հանրային դրամոց տնտեսութեան կոչուած անձերու վրայ։ Հոս այս սկզբունքը կայ թէ նա՛ որ իր անձն և իր անձնական գործերը լաւ ղեկավարեր է, որ այն անձուկ բայց անմիջական շրջանակին մէջ ճարտար անտես մը հանդիսացեր է, մեծագոյն հաւանականութիւն կ'ընծայէ ուրիշի գործերն ալ, հանրութեան գործերն ալ, յաջողապէս տնտեսելու։ Ի հակառակէն, նա՛ որ ամենէն առաջ իր անձն և իր անձնական գործերը չէ կրցեր կարգի դնել, անխոհեմութիւն է այնպիսի մէկու մը վստահիլ հանրային գործոց կամ ազգային հաստատութեանց ղեկավարութիւնը. զի եթէ անձնական շրջանակի մէջ իր անյաջողութիւն հետեւանք էր անհեռատեսութեան, անպատրաստութեան, ծուլութեան կամ անճարակութեան, տեղի կայ զգուշանալու թէ մի՛ գուցէ այս թերութիւնք վնասեն նաեւ իրեն յանձնուելիք հանրային գործերու բարւոք տնօրէնութեան։

Նկատելի ուրիշ սկզբունք մ'է որ թաղային կամ ազգային հաստատութեանց ղեկավարութեան կոչուելիք անձինք ամենէն աւելի պարկեշտ և անաղարտ անցեալ ունեցող մարդոց մէջէն առնուին։ Բան մը ժողովրդեան սիրտն այնքան ամուր կրպելու չի կապեր իր եկեղեցական, բարեգործական ու կրթական հաստատութեանց որքան ա՛յն համոզում թէ անոնց տնօրէնութիւնը պարկեշտ ձեռքերու մէջ կը գտնուի։ Վերջապէս, այնքան անկարելի բան չէ հարիւրաւոր կամ հազարաւոր ընտրելիներու մէջէն գտնել 7, 9, կամ 12 հոգիներ որք անաղարտ անցեալ ունենան, և որոց պարկեշտութեան, ուղղամտութեան և հանրօգուտ հոգածութեան ամէնքն ալ սիրով վկայեն։

Սա պարագայն ևս ներելի չէ ուշադրութենէ վրիպեցնել թէ Բերայի Թաղական Խորհրդին գործը լոկ դրամական մատակարարութիւն մը պիտի չըլլայ. զի Պարտուց Հատուցման Յանձնաժողովը կը մնայ պաշտօնին վրայ, ուղղակի առ Պատրիարքարան համարատու. և ամենէն աւելի ուշադրութիւն կրթական գործին նուիրելու հարկէն Բերա ևս զերծ չէ, և կրնանք յարել՝ մանաւանդ Բերա զերծ չէ, իր դպրոցին կարեւորութեան, իր պէտքերուն ընդարձակութեան պատճառաւ։ Թէպէտ դպրոցներու համար զատ Հոգաբարձութիւն կայ և կրնայ ըլլալ մինչեւ իսկ Տիկնանց Խնամակալութիւն մը, բայց հարկ անհրաժեշտ է որ նոյն իսկ Թաղական Խորհրդին մէջ ներկայացուցեալ ըլլայ այն ուսեալ և զարգացեալ տարրն յորմէ ամենէն աւելի կը պահանջուի հոգածու ըլլալ թաղին իմացական զարգացման։

Ի վերջոյ, հաւասարապէս պարկեշտ և անաղարտ երկու անձնաւորութեանց մէջ որոց մին յաջողած է իր անձնական աշխատութեամբ բարեկեցիկ վիճակի մը հասնիլ և միւսն նիւթական պայմանք յաջող չեն՝ ազգաց իմաստութիւնը միշտ նախամեծար համարած է առաջինն, այն սկզբունքով թէ առաջինը նուազ ենթակայ պէտք է ըլլայ փորձութեան քան երկրորդն։ Այսպիսի պարագայից մէջ մանաւանդ արեւմտեան զուրցուածք մը կայ թէ «Աղքատ մարդուն հանրային ձրի պաշտօն յանձնել անիրաւութիւն է. անոր ժամանակէն զրկել է, այն ժամանակէն որուն մարդը պէտք ունի իր անձնական գործերը կարգի դնելու»։ — Աւելորդ է յիշեցնել թէ հոս «աղքատ» մուրացկան չի նշանակեր, ո՛չ ալ «աղքատ» այն մտքով որով կը հասկնանք սովորաբար։ Համեմատական բացատրութիւն մ'է լոկ։ Իսկ նա որ՝ հակառակ նիւթական համեստ կամ խեղճ վիճակին՝ հոգի կուտայ հանրային ձրի պաշտօններու հասնելու, այնպիսին կրկնապէս զգուշալի է ի հարկէ։

Նոյնքան զգուշալի են անոնք որոց «տալը կ'երէ գլուխը չիներ» կարգ մը թաղային կամ հանրային գործոց մէջ չեն, անոնք մանաւանդ որ միշտ դրամի հետ գործ ունին, և ո՛ և է պաշտօնակալ՝ հաշիւ չեն տար, չվստահելով հաւատարմութեան, և իրաւունք տալով այն հաւատարմութեան որ նա՛ ալ կասկածով նայի իրենց վրայ։

Այս «գիր»ը ներկայացնող «հանրային գործիչներու մէջ» նուազ կասկածելի չեն թուիր մեզ նաև անոնք որ տարապայման եռանդ մը կը ցուցնեն անոնց տեղը բռնելու, մինչ թաղային ընտրութեան մը մէջ բնաւ չկայ բան մը որ այնքան եռանդ գրգռել արժէ։

Միքանի ամիս առաջ, խօսելով Բերայի Խնամակալութեան հրաժարելու օրինական պէտքին վրայ, և այս անգամ Թաղական Խորհուրդ մ'ընտրել տալու անխուսափելի հարկին վրայ, Բերայի թաղային մատակարարութեան նկատմամբ մեր կարծիքն յայտնեցինք, յիշելով թէ գոհացուցիչ չէ եղած բնաւ, ու ծանր սխալներով արատաւորուած իսկ է։ Այն սխալներուն հետ ամենէն աւելի նոյնացած անձինքն ընտրուելիք նոր մարմնոյն մէջ չտեսնելու բաղձանքն բոլոր ամենուն օրինաւոր կը թուի մեզ։ Բայց սոյն պատճառ չէ որ բոլորովին անփորձ թաղեցիներու յանձնուի այնքան մեծ թաղի մը մատակարարութիւնն։ Հիներու և նորերու չափաւոր բաղադրութեամբ մը կարելի է այնպիսի մարմին մը կազմել որ թէ՛ գործերը չկաղան և թէ նոր ու աւելի արդիւնաւոր ուղղութիւն մը տրուի անոնց։ Այս տեսութեամբ, եթէ մեզմէ խնդրուէր խորհուրդ մը տալ Բերայեցիներուն, կ'ըսէինք որ առօր ու անօր խօսքին չանսան, փակցուած կամ ցրուած ցուցակներուն կարեւորութիւն չտան, այլ իբրեւ ճշմարիտ թաղեցիներ՝ իրենց ճանչցած, իրենց պատուաւոր, պարկեշտ ու բանիբուն համարած տասն երկու անձերու տան իրենց քուէն, և չկայ ընտրողութեան իրաւունք վայելող Բերայցի մը որ չճանչնայ տասներկու պատուաւոր, պարկեշտ և բանիբուն մարդիկ, որք կարող ըլլան վարել Բերայի թաղային գործերն։ Երբ ամէն Բերայցի այսպէս ինքն իր խղճին միայն անսալով, իր իսկ արժանաւոր համարած մարդոց անունները գրէ քուէթղթին վրայ, մեծամասնութեամբ գոյանալիք արդիւնքը կ'ըլլայ լաւագոյն Թաղական Խորհուրդը զոր կարող է և զոր արժանի է ունենալ Բերա։ Ամէն կողմին ալ ծայրայեղներէն զգուշանալ, ահա պիտի ըլլար մեր տալիք խորհուրդն, որոյ վրայ եթէ յաւելուած մ'ընել պէտք ըլլար, պիտի յիշեցնէինք իրենց թէ վաղուան ընտրութեան իբրաչափ մասնակցողներու թիւէն պիտի հասկցուի թէ Բերա ո՛ր աստիճան կը գնահատէ եղեր իրեն վերադարձուած ընտրողութեան իրաւունքը։

Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱԲՈՆ հաշտուեցան։ Թայմզ ամենէն առաջ ծանոյց հաշտութեան վերջնական պայմանները, և հիմա կ'երեւի թէ իր տեղեկութիւն ճիշդ էր, բայց Հեռագիրը թերի կերպիւ հաղորդած էր մեզ։ Քորէա անկախ պիտի ըլլայ, այսինքն՝ Չին այսուհետեւ պիտի չխառնուի Քորէայի գործերուն, յորմէ կը հետեւի թէ Ճաբոն ազատ պիտի ըլլայ «ճաբոնական քաղաքակրթութիւն» մտցնելու Քորէայի մէջ։ Ճաբոն երբեմն իր քաղաքակրթութիւնն ընդունած էր Քորէայէն, և այսուհետեւ ինք պիտի քաղաքակրթէ զՔորէա։ Բ. Մանչուրիոյ կողմէ Ճաբոնի գրաւած երկիրք իրեն պիտի մնան, ընդ որս Բորդ Արթուր։ Գ. Ֆորմոզա և Ձկնորսաց կղզիք ևս Ճաբոնի կ'անցնին։ Դ. Չին պիտի վճարէ 100 միլիոն արծաթ տոլարի պատերազմական տուգանք։ Ե. Չին Ճաբոնի հետ պաշտպանողական ու յարձակողական դաշնագիր մը պիտի կնքէ, և միջազգային վաճառականութեան առջեւ պիտի բանայ չորս գլխաւոր գետերն ու կարգ մը նաւահանգիստներ։ Կը մնայ տեսնել թէ Տէրութիւնք բան մը պիտի ըսե՞ն։

—Թոքիոյի լրագիրք վիճակագիր մը կը հրատարակեն Ճաբոնցիներուն ըրած պատերազմական աւարին։ Գրաւած են 607 թնդանօթ, որք 10 միլիոն ֆր. կ'արժեն, որոց 330ը Բորդ Արթուրի մէջ միայն գտնուած. 7,400 հրացան և սուր, 150,000 ֆր. արժէքով. 60 միլիոն փամփուշտ կէս միլիոն ֆր.ի արժէքով. բրինձ 250,000 ֆր.ի։ Ճաբոնցիք գրաւած են նաեւ հինգ միլիոն ֆր. պարունակող գանձեր. 368 ձի. 3,326 վրան. 447 դրօշ. 15 առագաստանաւ. երեք շոգենաւ. երեք մարտանաւ հինգ ու կէս միլիոն ֆր.ի, նաեւ մեքենայք և թորփիլք, սայլք, վառօդ, հագուստ, 22 միլիոն ֆր.ի։ Բոլոր այս պատերազմական գրաւին արժէքն է 45 միլիոն ֆր.։ Բայց այս գումարներ կը վերաբերին պատերազմին առաջին մասին միայն, որ վերջացաւ Բորդ Արթուրի գրաւմամբ։ Բ. մասին մէջ որ վերջացաւ Ուէյ-Հայ-Ուէյի գրաւմամբ, Ճաբոնցիք գրաւեցին հինգ զրահաւոր, նաեւ չորս թնդանօթակիր ու քանի մը թորփիլանաւ։ Այս ամէն նաւեր միացուած են արդէն ճաբոնական նաւատորմին հետ։

ՌՈՒՍԻԱ.—Նովօյէ կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ ելմտական Նախարարը մտադիր է դրամական շրջաբերութիւնն ոսկեգրամի վերածել։ Այս նպատակաւ թոյլ պիտի տայ որ առեւտրական փորձառութիւնք ու վճարմունք ոսկի րուբլով ըլլան, բան մը որ ցարդ արգիլուած էր օրէնքով։ Արծաթի արժէքին չափազանց անկումն անկարելի կ'ընէ արծաթ րուպլի (քարպոնի) վերահաստատումը, որոյ ներկայացուցիչն է թղթադրամ մանէթը։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ եկամտի տուրքին վրայ վէճը քանի կ'երթայ կը սաստկանայ։ Երկրին ամէն կողմն անհամար դատեր կը բացուին դատարաններու առջեւ հաստատելու համար թէ այս նոր տուրք երկրին հիմնական օրինաց անհամաձայն է, և Գերագոյն Ատեանին վճռէն ետքը մանաւանդ անոր հաւաքումը ապօրէն է։ Դատ բացողներուն մէջ գլխաւոր դերն ունին երկաթուղեաց ընկերութիւնք, որք չեն ընդունիր իրենց զուտ շահէն 100ին տասն թողուլ Գանձարանին։ Ուաշինկտընի ելմտական պաշտօնատունէն հրաման եկած էր որ երկաթուղեաց ընկերութեանց ա՛յն եկամուտք որք իրենց անշարժ կալուածներէն կ'առնուին՝ ենթակայ չեն նոր տուրքին, քանի որ արդէն կալուածական տուրքին ենթակայ են։ Բայց ո՞ւր քաշել սահմանագիծն։ Երկաթուղեաց ընկերութիւնք ամենք, իրենց տարեկան հաշիւներուն մէջ զոր այս միջոցիս կը ներկայեն, հասոյթին մեծագոյն մասը կ'անցունեն անշարժ կալուածի հաշւոյն։ Բայց մինչեւ որ Խորհրդարանը նոր որոշում մը տայ, Նախագահ Գ. Քլիվլէնտ ինք նոր օրէնքին յարգելու անձնական օրինակը տուաւ, իր եկամուտներուն հաշիւը ներկայացնելով տրոց հաւաքչին, և 50,000 տոլարի իր նախագահական տարեկան թոշակն ևս իր եկամուտներուն մէջ նշանակելով։ Արդ, ամերիկեան Սահմանադրութիւնը կը տրամադրէ թէ «Նախագահին թոշակն իր պաշտօնավարութեան միջոցին ո՛չ պիտի աւելցուի ո՛չ պիտի զեղչուի»։ 50,000 տոլարէն զեղչ մը այս հիմնական տրամադրութեան հակառակ կուգա՞յ թէ ոչ՝ Նախագահն ելմտական Նախարարութեան որոշման թողուց այդ խնդիր, և յայտարարեց թէ ինք պատրաստ է վճարել։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնն ափիոնի արտածման տուրքն աւելցուցած ըլլալով, գործերը խիստ պակսեցան, և ի Շիրազ բոլորովին կանգ առած են կ'ըսուի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դատական նոր կազմակերպութեան համաձայն, բնիկ Վերաքննիչ Ատենի փոխ-Նախագահ Իսմայիլ պէյ Սապրի ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ, և Պէնիսուէֆի դատարանին Նախագահ Զիվէր պէյ, կառավարական փաստաբան եղաւ։ Արդի կառավարական փաստաբան Հասան պէյ, ադլիստանիէ պաշտօնարանին հետ կապակցութիւն պիտի չունենայ։ Նոր պաշտօնէին գործը պիտի ըլլայ եղեռնագործներուն դէմ դատ վարել դատական նախարարին տնօրէնութեան ներքեւ, ընդ հսկողութեամբ դատական քննիչ մարմնոյն, որուն անդամ կարգեցաւ Ճոնսոն փաշա։ Այս պայմանաց ներքեւ երկրին ամէն կողմն եղեռնագործաց դատի ենթարկումն ու դատապարտումն աւելի կը դիւրանայ։

ՖՐԱՆՍԱ.—[illegible] մարտանաւն անգլ. կառավարութեան կողմէ Հավռ ղրկուեցաւ ողջունելու զԳ. Ֆօռ։ Ժան Պ— ֆրանսական զրահաւորն ընդունեց իր անգլիացի ընկերն։ Անգլ. նաւն Հավռ մտած պահուն 21 թնդանօթ արձակեց, որուն ցամաքէն պատասխանեցաւ։

—600 թոնոնոց նաւ մը, քարիւղ բեռցած, Տեօնքերքի նաւահանգիստը մտած ժամանակ, կրակ առաւ։ Բոցերը շուտ տարածեցան, և սոսկալի պայթում մը տեղի ունեցաւ, որոյ զօրութեամբ, բռնկած քարիւղի անտուկներ նետուեցան ծովուն մէջ։ Նաւահանգիստը բոցէն և մուխէն անտեսանելի եղած էր։ Բարեբախտաբար, կարելի եղաւ բացը քշել նաւն, և ցամաքային հովին շնորհիւ, ուրիշ նաւեր չվնասեցան։

—Տիկին Ռոստավքա անուն Լեհուհի մը, 112 տարու, Լիոնի քաղաքապետին ներկայացաւ՝ իր տարեթոշակն ստանալու Ֆրանսայի կառավարութենէն։ Մեծին Նափոլէոնի Ռուսիայէն դարձած պահուն, ֆրանսական զօրաց հետեւեր է իբրեւ ուտելիք և ըմպելիք ծախող կին, 12 ճակատամարտի գտնուեր է, երկիցս վիրաւորուեր է, արծաթեայ խաչով մը իր կուրծք զարդարուեր է կառավարութենէն։ 1831ին իբրեւ վիրաբոյժ պաշտօնավարեր է 10րդ լեհ գնդին մէջ յորում իր ամուսին հարիւրապետ էր։ 20 տարիէ ի վեր կ'ապրի Լիոն, ուր իր բարեգործութեամբք ծանօթ է։ 15 զաւակ ծնցուցած է։ Թէեւ իր վերջին զաւակ քանի մը տարի առաջ մեռաւ 80 տարու։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՐԻՒՂ.—Նիւ-Եորքէ կը հեռագրուի առ Թայմզ ապր. 13ին. «Քարիւղի գնոյն տարապայման բարձրացումը մեծ յուզում պատճառեց Բենսիլվանիոյ և Օհայոյի նաւթաբեր գաւառներուն մէջ։ Երկու տարի առաջ տակառը 53 սենթ էր։ (Մէկ տոլար 100 սենթ) Անցեալ յունուարին արդէն բարձրացած էր մէկ տոլարի, և յայնմհետէ միշտ կը բարձրանայ, այնպէս որ նախորդ շաբթուն երկու տոլարի հասաւ, և շաբաթ օր փակեցաւ մէկ տոլար 99 սենթ։ Պատրաստ մթերքին սպառման պատճառաւ քարիւղ շատ սղած ըլլալով, Ստանտարտ ընկերութիւնն որ գլխաւոր արտադրիչ ընկերութիւնն է, գինը բարձրացուց։ Ասոր վրայ միջոցներ ձեռք առնուեցան արտադրութիւնն իսկ աւելցնելու, և այս նպատակաւ 1,500 նոր հորեր բացուեցան Բենսիլվանիոյ և Օհայոյի նաւթաբեր հողերուն վրայ։ Հին հորերուն մէջ ալ պայթումներ յառաջ բերուեցան՝ արտադրութիւնն աւելցնելու համար։ Ստանտարտ ընկերութիւնք գնեց նաւթաբեր նոր հողեր։ Քանի որ կ'աւելնայ «նաւթի տենդը», նաւթի գտման վերաբերեալ գործիք շինող և հոր փորող արհեստաւորք շատ կը փնտռուին և չափազանց զբաղեալ են։ Լուր եկաւ թէ Ստանտարտ Ընկերութեան և ռուս արտադրիչներուն միջեւ երկար ժամանակէ հետէ առկախ մնացած բանակցութիւնք յաջող ելքի մը յանգած են։»

ՄԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ.—Ֆիլատելֆիայէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ եզան մսին տարապայման սղին ընդհանուր ուշադրութիւն կը գրաւէ. զի հիմա լիպրան հինգ սենթ կ'ընէ. (օխան 3¾ ղրուշ, որ մեծ բան չէ, Պոլսեցիներուն համար մանաւանդ։) Պատճառն է արջառին նուազութիւնը։ Շիքակոյի և ուրիշ քաղաքներու արջառի մեծ վաճառականաց դէմ ամբաստանութիւնք կ'ըլլան թէ մէջերնին համաձայնած են գինը վեր տանելու համար։ Երկրագործական նախարարն հրամայեց որ այս մասին խիստ քննութիւն մ'ըլլայ, հասկցնելու համար թէ վաճառականք ի՛նչ դեր ունին գործին մէջ։»

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽԱԿԱՆՔ.—Ալլեկանի (Միացեալ Նահանգք) Դիտարանին տնօրէն Բրոֆ. Քիլըր կը ծանուցանէ թէ կարեւոր գիւտ մ'ըրած է։ Գտած է թէ Երեւակի օղակները բաղկացած են անհամար փոքր մարմիններէ կամ արբանեակներէ, որք մոլորակին շուրջ նոյն աստիճանի արագութեամբ չեն դառնար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ Ց'ԱՒՍՏՐԻԱ

ԼԻԵՊԱՆ, 17 Ապր.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսր ընդունեց Լէյպախի քաղաքապետն, երկրաշարժին համար ցաւ յայտնեց, և հրամայեց որ արկածելոց վիճակին վրայ տեղեկագիր մը մատուցուի իրեն։

Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՀԱՎՌ.—Գ. Ֆելիքս Ֆօռ այս առաւօտ մեկնեցաւ Ռուանէ։ Ճամբայն կառախումբը կեցաւ այլ և այլ տեղուանք, և Նախագահն ընդունեց քաղաքապետներ և գիւղապետներ։ Ջերմագին ողջերթութիւն։ Ի Հավռ, մեծ բազմութիւն ընդ առաջ եկաւ։ Գ. Ֆ. Ֆօռ Նախագահեց բացման Հավռի նորաշէն նաւահանգստին։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

ՄԱԴՐԻՏ.—Ռէինա Ռէճէնթէի հետ ընկղմած սպայից և նաւաստեաց ամսականները տարի մը անոնց ընտանիքներուն շարունակելու առաջարկը քուէարկեցաւ Ծերակոյտէն։

—Մարէշալ Մարթինէզ Քամբոսի հրամանաց ներքեւ գտնուող զօրագունդն յաղթեց Քուպացի ապստամբապետ Մաչէոյի գնդին։

—Ի բաց առեալ Քուպայի արեւելեան մասը, խաղաղութիւնը վերահաստատուած է կղզւոյն մէջ։ Քուպացիք տակաւին չեն ընդունիր հաշտարար առաջարկները։

—Ուաշինկտընի սպանիական դեսպանն իր կառավարութեան և ամերիկեան կառավարութեան հաղորդեց թէ Քուպացիներուն օգնելու համար նոր նաւեր մեկնելու վրայ են ամերիկեան քանի մը նաւահանգիստներէ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

ԲԵՐԼԻՆ.—Պիսմարք ընդունեց խնդակցութեան եկած պատգամաւորութիւն մը Գերմանիոյ արհեստաւորաց դասակարգին կողմէ։

—Կայսրն իրեն թիկնապահ կարգեց գնդապետ Ֆոն Շէլ, նախորդ կուսակալն Արեւելեան Ափրիկէի, որոյ հրաժարականն ընդունուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղը, Նոր Կիրակի, Գումգաբուի գուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն ըլլալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նոյն եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ և քարոզ պիտի խօսի։

Բերայի Թաղական Խորհրդոյ ընտրութեան համար կազմեալ ընտրողական ժողովն, որուն կը նախագահէ Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան, իրեն օժանդակելու և վաղը կատարուելիք քուէարկութեան պահուն քննիչի պաշտօն կատարելու համար մասնախումբ մը կազմած է։

Քուէները, ինչպէս յայտնի է, պիտի ընդունուին առաւօտեան ժամ 1էն մինչեւ 5. իսկ քուէհամարը պիտի կատարուի ժամ 6ին։

Հրատարակուեցաւ Ծաղիկ կիսամսեայ հանդէսի չորրորդ թիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Գրիգոր Նարեկացի—գրական ուսումնասիրութիւն Ա. Չօպանեան. — Պոլսոյ կայսերական Թանգարանը, Տ. Եսայեան. — Դեղնած Թուղթեր, Հրանդ.—Զգային բջիջները, Գ. Քոլոլեան.— Անիրաւ մահերը, Բաբիզեան յուշեր, Ա. Չօպանեան. —Սապանճա լիճը, Տ. Զարեան։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ բրոֆէսոր Ճէճիզեան էֆ. վաղն առաւօտ (կիրակի) ժամ 3ին (Ը. Թ.) պիտի քարոզէ Իւսկիւտարի Բողոքականաց մատրան մէջ։

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կը ծանուցանեմ հայ երիտասարդութեան թէ Ապրիլ 16էն սկսեալ, ամէն կիւրակէ, առաւօտեան 4էն 5, Տոմարակալութեան դասեր պիտի աւանդեմ Գատըգէօյի Արամեան վարժարանին մէջ։

Տոմարակալութիւնն թէ՛ իր վարդապետութեամբը եւ թէ իր ծայրագոյն ընդարձակութեամբը սորվիլ փափաքողք կրնան օգտուիլ տալիք դասերէս։

Մուտքն է ամէն ամսոյ համար մէկ մէճիտ։

Ե. Կ. ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ

281 1—3

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ. — Վեհ. Սուլթանը երէկ միջօրէին Համիտիէ մզկիթը գնաց շքեղ հանդէսով և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին անգլիական դեսպանը, եղբօրորդին ու կինն և երկրորդ թարգմանը, սերպիական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, պելճիական դեսպանատան գործակատարը, գերմանական փոխ-հիւպատոսը, պուլկարական գործակատարին կինը, Պուլկարիոյ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ Գ. Ստօյանովիչ, քոյրն ու քարտուղարը, Լորտ Վիլմալի կինը, Տիկին Բայլարտ, Պէրլինէր Թակպլաթ լրագրոյ խմբագիր Գ. Շմիտէրին, սեպհականատէրներու խումբն և հարիւր յիսուն չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. — Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի պատիւ ունեցաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու։

* *

Ապրիլ 6 թուականաւ Բարձր. Մեծեպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Տրապիզոնի, Պիթլիսի, Հալէպի, Էրզրումի, Սըվազի, Ատանայի, Խարբերդի, Վանայ, Գասթեմունիի, Էնկիւրիի և Տիարպէքիրի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

* *

Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը նորէն բաշխումներ ըրած է երկրաշարժէն արկածելոց։ Մինչեւ հիմայ կատարուած բաշխումներու ընդհանուր գումարն եղած է 6,691,256 ղրուշ։

Գ. ՆԷԼԻՏՕՖ. — Երէկ պատմեցինք թէ ռուսական դեսպան Գ. Նէլիտօֆ իր կնոջ հետ անցեալ իրիկուն Սիրքէճիի կայարանն երթալու պահուն, կառքը թրամուէյի կառքի մը զարնուելով անիւն և այլն կոտրած էին։

Արդ, Վեհ. Սուլթանն իմանալով, բարեհաճեցաւ նոյն իրիկունը յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկել ռուսական դեսպանատունն և Գ. ու Տիկին Նէլիտօֆի ողջախութիւնն հարցնել տալ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ.—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը նորէն 2500 ոսկի տուած է Համազգային Անկելանոցը շինող յանձնառուին, որպէս զի մզկիթին ու եկեղեցւոյն շինութիւնն ամբողջացուի։ Յանձնառուն ալ աշխատութիւնները փութով առաջ կը տանի մօտ ժամանակի մէջ աւարտելու համար։

Անկելանոցին շինութիւնն ի մօտոյ բոլորովին պիտի աւարտի։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը տեղեկանալով որ գաւառաց մէջ հաստատեալ պաշտօնեայք և այլք հոն ծնած իրենց զաւակներուն համար երբ Օսմանիէ Թէզքերէսի ուզեն, Մարդահամարի պաշտօնեայք ոմանք կը պատասխանեն թէ պէտք է Կ. Պոլսէն առնուն, ուստի հետեւ իրենք նոյն տեղւոյն են և նկատելով որ Մարդահամարի կանոնագրոյն տրամադրութեանց համաձայն, այդ կարգի անձինք պէտք է արձանագրուին բնիկ չեղողներու տումարին մէջ և ըստ այնմ Օսմանիէ Թէզքերէները տրուին, հրահանգ ուղղած է ամէն կողմ՝ յարգել կանոնագրոյ այդ տրամադրութիւնը։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարք Ամեն. Տ. Անթիմոս երէկ Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ ռուսական, ռումանական ու Սերպիական դեսպաններուն և Գարատաղի գործակատարին։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ.—Ռուսական դեսպանն ու տիկին Նէլիտօֆ, որք առջի իրիկունը հացկերոյթ մը տուին դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէից, այս գիշեր ալ ուրիշ հացկերոյթ մը պիտի տան ի պատիւ դեսպանական մարմնոյն։

—Մայրաքաղաքիս պարսկական նորընտիր դեսպանն, որ տասնըհինգ օր առաջ Թէհրանէն ճամբայ պիտի ելնէր Բեդրապուրկ երթալու և անկէ Կ. Պոլիս գալու, ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, դեռ ճամբայ ելած չէ և հոս ժամանելուն թուականն ալ տակաւին յայտնի չէ։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը հրաման տուած է յապաղմանց չենթարկել եղեռնական ու պատժական այն դատերն, որք տեղի կ'ունենան մայրաքաղաքիս մէջ գործուած ոճիրներուն համար։ Մինչեւ հիմայ, ոստիկանական նախնական քննութենէն յետոյ յանցաւորները կը ղրկուէին Ոստիկանութեան Դիւան, ուր նոյնպէս քննութիւնք կը կատարուէին։ Արդ, նոյն հրամանին համաձայն, յետ այսորիկ յանցաւորներն ոստիկանական նախնական քննութեանց ենթարկուելէ յետոյ, ուղղակի պիտի յանձնուին Դատական Նախարարութեան հարցաքննիչ դատաւորներուն։

ԹԻՒՆԷԼԻ ընկերութիւնը՝ իր մենաշնորհի պայմանաժամը վերանորոգելու համար՝ աղերսագիր մը մատուցած է Բ. Դրան ինչպէս նաեւ պայմանագրութիւն մը և մէկ քանի քարտէսներ ու յատակագծեր։ Ընկերութիւնն որոշած է որ, եթէ մենաշնորհը վերանորոգուի, Ղալաթիոյ ու Բերայի կողմերը կալուածներ շինէ, որոց համար մատուցած է այդ քարտէսներն ու յատակագծերը։

Ընկերութիւնն առաջարկած է հարիւրին հինգի բարձրացնել կայս. կառավարութեան վճարած մէկուկէս առ հարիւրը, շինուելիք կալուածոց հասոյթէն մաս մը վճարել, երաշխաւորութեան գումար ու տոկոս չպահանջել եւ ընկերութիւնը օսմանեան անունով ընկերութեան մը վերածել։

ԲՈՒԼԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ.—Ապրիլ 6ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ ապրիլ 7ի ուրբաթ օրուան ժամ 6, քոլերաէ մէկ դէպք պատահած է Բերայի Մաճառ թաղին մէջ։ Առաջուան բռնուածներէն մին, որ թաղապետութեան Ա. շրջանակին հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր, ապաքինած է։

ՊԵԼԿՐԱՏԻ Ձայնական Ընկերութեան նուագահանդէսը, զոր կազմակերպած էր սերպիական դեսպանատունը, Բերայի մէջ սովորաբար լսուած երաժշտութեան միօրինակութիւնը փարատեց երեկ գիշեր՝ իր ինքնատիպ եղանակներովը զորս երգեցին վաթսուն չափ զբօսաշրջիկ-արուեստագէտներ, երկու սեռէ։ Կիները հագած էին իրենց ազգային տարազը ու բեմին մէջտեղ կիսաբոլորակ մը կազմած՝ հաճելի երեւոյթ մը կ'ընծայէին։ Շատ ներդաշնակ էր իրենց երգեցողութիւնը, մեծ մասով ժողովրդական եղանակներէ բաղկացած։ Ամէն անգամ ջերմապէս ծափահարուեցան։

Թէփէ-Պաշը թատրոնը լեցուած էր հանդիսականներու ընտրեալ բազմութեամբ մը։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը նկատողութեան առած է սեղանաւորներու արհեստապետին մէկ տեղեկագիրը, որով կը յայտնէ թէ սեղանաւոր մը, պօրսաճի մը, յանձնակատար մը և միջնորդ մը, երբ դուրս երթալու համար անցագիր առնուլ ուզէ, անցագրի պաշտօնեայք զանոնք Քաղաքապետութեան կը ղրկեն հասկցնելու համար թէ էսնաֆ Թէզքերէսի հաշւէն պարտք ունի՞ն թէ ոչ, մինչդեռ անոնք Առեւտրական նախարարութենէն արտօնագիր ստացած են՝ մասնաւոր տուրք մը վճարելով, որով տեղի չի մնար այդ կարգի անձերը Քաղաքապետութեան ղրկելու։ Արհեստապետը խնդրած է որ անոնց քով գտնուած արտօնագրոյն վրայ եթէ սեղանաւորաց արհեստապետին կնիքով նշանակուած ըլլայ թէ արտօնագրի տուրքէն պարտք չունին, անցագիրը տրուի և հակառակ պարագային մէջ անոնց գործը յետաձգուի, հրաւիրուելով դիմելու նոյն արհեստապետութեան։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ.—Իզմիրի նաւահանգիստը գտնուող ամերիկեան Սան Ֆրանսիսքօ մարտանաւուն հրամանատարն անցեալ օր այցելութիւն տուեր է կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշաի, որ հետեւեալ օրը փոխադարձ այցելութեան գացեր է։ Մարտանաւն անցեալ չորեքշաբթի օր մեկներ է Իզմիրի նաւահանգիստէն։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսեր հարսը Ստեփանի մեծ դքսուհին (վախճանեալ Ռոտոլֆ իշխանին կինը) Գանտիա (Կրետէ) գտնուած ատեն, տեղւոյն մզկիթներն ու այլեւայլ նշանաւոր վայրերն այցելելով, անձամբ առած է անոնց լուսանկարները։

ՍԻԼԻՎՐԻԻ մէջ հանրային պարտուց վարչութեան մասնաճիւղին արկղէն կատարուած գողութեան համար քննութիւններ կը կատարէ Չաթալճայի ընդհանուր դատախազն, որ հոն կը գտնուի։ Սաղահ կիմանայ թէ կատարուած քննութիւնք՝ այդ ճիւղին քարտուղարն ու հաւաքիչն ամբաստանելու հանգամանք ունեցող արդիւնքի մը յանգելու վրայ են։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ ՈՃԻՐԸ.— Եղեռնադատ ատեանը յառաջիկայ երկուշաբթի օր վերըստին պիտի դատէ Բանկալթիի ոճրին հեղինակ՝ Զաֆրանպօլըցի Մուսթաֆան։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ ու շրջակայ գիւղերուն մէջ վերջին երկու տարիներուն 91,778 հատ թթենիներ տնկուած են՝ 336 արտավար տարածութեամբ գետնի վրայ։

—Էրէյլիէն ցաւալի արկած մը կը հաղորդեն։ Երկու տարու յոյն աղջիկ մը տանը խոհանոցին մէջ մինակ գտնուած պահուն, եռացած ջրով լեցուն կաթսայի մը մէջ ինկեր է. մայրը ժամանակին հասնելով ջուրէն հաներ է, սակայն խեղճ աղջիկը քիչ յետոյ մեռեր է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.— Սէլանիկէն կը գրեն թէ Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ միացման գծին Սէրէզ-Անկէսթար մասն սկսած է շահագործուիլ ապրիլ 3էն։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին մէկ խումբն, զոր կը կազմեն չորս մարտանաւեր, մէկ քանի օրէն Կըրետէ կը հասնի։ Այդ մարտանաւ Պիրէօն չպիտի երթայ, որովհետեւ հոն ծաղկախտ ճարակած է։

ԹԷՅ.—Երկրագործական նախարարութիւնը Ճարոնէն թէյի տունկեր բերել տալով, բաշխած է բոլոր տիպար-ագարակներուն։

ՖԷՍԻ կայս. գործարանին համար Սպարապետ Դուռը երեք ներքին սպայներ կարգած է, գործաւորաց կարգապահութիւնն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

—Նոյն գործարանին արտադրութեանց վաճառատուններուն պաշտօնէից, որոց մինչեւ հիմայ ամսաթոշակ կը տրուէր, յետ այսորիկ իրենց ծախելիք ապրանքին գնոյն վրայ համեմատական գումար մը պիտի տրուի։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ.— Զուննաս իշխանութիւնը գրած է որոց որ անկ է տեղեկագրել թէ գաղթականաց բնակութեանը համար ո՛րչափ գիւղեր հաստատուած են, անոնց անունները ի՞նչ են եւայլն։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ որթալուիճի ջնջման ծախուց փոխարէն առնուած տուրքը ջնջուած էր, սակայն այլեւայլ տեղերու մէջ անոր գանձումը շարունակուած ըլլալով, Բ. Դուռը գրած է նոյն նահանգին կուսակալութեան որ այդ կերպով հաւաքուած հարիւր հազար ղրուշի գումարը վերադարձուի անոնց, որոցմէ գանձուած է։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ այգիներուն մօտ գտնուած ընդարձակ գետին մը, որ քսանըհինգ արտավար տարածութիւն ունի, խաղի պիտի վերածուի։ Սպարապետ Դուռը, Էվգաֆի նախարարութիւնն եւ Քաղաքապետութիւնն առ այդ բանակցութեանց եւ քննութեանց ձեռնարկած են։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը՝ Ղալաթիոյ նամակատան նախորդ տնօրէն Բեթաշի էֆէնտիի եւ արկղակալ Ճէմալ պէյի դատավարութեան միջոցին հարկ դատած էր մասնաժողով մը կազմել անոնց հաշիւները քննելու համար։ Այդ մասնաժողով իր քննութիւններն աւարտելով տեղեկագիր մը պատրաստած է։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանէն այս տարի շրջանաւարտ ելնելիք Նիքօլաքի ու Վէհպի էֆէնտիներն եւ բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղէն Լութֆի էֆէնտի Եւրոպա պիտի ղրկուին, անասնաբուժութեան մէջ մասնագիտութիւն ստանալու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութիւնն, որ պաշտօնէից թիւն դեղչել որոշած է, առջի օրը վիճակագրութեան դիւանէն ալ երեք քարտուղարներ պաշտօնէ դադրեցուցած է։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ Զատկի օրը ատրճանակներ պարպուած պահուն, Եօրկի անուն մարդ մը սպաննուեր եւ Ռաժէլ անուն հրեայ աղջիկ մը ծանրապէս վիրաւորուեր է։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Անցեալ երեքշաբթի օր Սէօքէի մէջ (Իզմիր) փոթորիկ ծագելով քաղաքին մէջտեղէն անցնող գետակն յորդեր է եւ խել մը անասուններ խեղդուեր են։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ վերջերս առատ անձրեւներ տեղացեր են նահանգին ամեն կողմերուն մէջ եւ մեծապէս նպաստեր են հունձքերուն։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ թղթատարական վերատեսչութեան գործարանը պիտի վերաշինուի։

ԴԱՏԱՐԱՆՔ.—Երզրումի Նամրէվան եւ Այտընի Գարաճասու գաւառակներուն մէջ Ատլիյէի մէկ մէկ դատարան պիտի հաստատուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը 300,000ի չափ ամերիկեան որթատունկեր բաշխած է երկրագործներուն։

Նոր հնարուած «Մաճարըը» անուն ֆէսը սկսած է լաւ ընդունելութիւն գտնել ժողովրդեան կողմէ, իր տեսակին ազնիւ, թեթեւ եւ հաստատուն ըլլալուն պատճառաւ։ Բազում անձնաւորութիւններ այս ֆէսը կը գործածեն եւ միշտ գոհունակութիւն ցոյց կուտան։ Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Մեծ Նոր խանի ետեւ Սաքըզ օղլու խանը, հնարիչին Մ. Լ. Քէլնէրին սենեակը։ Կը ծախուի նաեւ, Պօլիս, Պաղչէ քաբու ֆէսճի Պօղոս աղա Հարօնեանի եւ Եէնոբ աղա Եազըճեանի քով։ 278 2—6

ԱՐԳՈՅ հասարակութիւնը գոհութեամբ պիտի իմանայ թէ Ալպէրդ Քէօնի նախկին կեդրոնատեղիին մէջ, Բերա, մեծ փողոց, Պ. Բաբատօբուլօ եւ Լէօնթիտէս բացած են իրենց Շըմիզըրի Իւնիվէրսէլը (Chemiserie Universelle)։ Այս վաճառատունն բացուած է յարեւմտեան Եւրոպայի նոյն տեսակ վաճառատանց։ Բոլոր ապրանքները պերճութիւն եւ տոկունութիւն ունին։ Շապիկներուն եւ ճերմակեղէնի կտրուածքն ու ձեւը աննման պիտի ըլլան։ Գիներն անփոփոխ։ 269 6—12

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ինչպէս իրեկ ծանուցինք, պարսկական դեսպան Վսեմ. Միրզա Խասուլլահ Խանի հովանաւորութեան ներքեւ ձայնական ու գործիական նուագահանդէս մը պիտի տրըուի վաղը, կիրակի ցերեկ, միջօրէէն ետք ժամ 2 ½ին (Ը. Ե.), դեսպանատան սրահին մէջ, ի նպաստ Պոլսոյ պարսկական վարժարանին։ Նուագահանդէսին պիտի մասնակցին տիկին Հէտչթէտ, Օր. ֆօն Բուժէլաս, տիկին Ա. Բանճիրի, Օր. Սթէլլիանիտէս, կայսերական պալատան նուագածուաց խումբէն Ճէմիլ պէյ եւ Վօնտրա պէյ, ինչպէս նաեւ Պարոնայք Հէկէյի, Քօֆման եւ Սէլլէյի։

Յայտագիրը կը բաղկանայ երկու մասէ։ Առաջինը կը պարունակէ Մէնտէլսօնի, Շուպէրի, Ուօլբէրի, Մօձարդի, Վակնէրի եւ Մէնտէլսօնի հեղինակութիւններէն ընտրելագոյն հատուածներ, զորս պիտի նուագեն ու երգեն վերոյիշեալ արուեստասէրք։ Երկրորդ մասը կը պարունակէ ուրիշ վեց հատուածներ Պերթուչիէ, Վիէօթանէ, Մէնտէլսօնէ եւ այլ երգահաններէ։

Նուագածութիւնք պիտի կատարուին դաշնակի եւ ջութակի վրայ։

Թէ՛ յայտագիրը եւ թէ արուեստագէտներուն անունները գրաւական մըն են թէ վաղուան նուագահանդէսը կատարելապէս արուեստագիտական հանդէս մըն է որ մեծ ախորժով պիտի ունկնդրուի։ Նիւթական յաջողութիւնն ալ տարակոյս չկայ թէ ապահովեալ է, պարսկական դեսպանատան եւ կարգադիր մասնախումբին հրաւէրը ջերմ ընդունելութիւն գտած ըլլալով ամեն կողմէ։

⁂

ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ֆրանսական օբէրէթի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ ՎԷՐԹԷՐ (Werther), Կէօթէի համանուն վէպէն քաղուած քնարերգական-տրամ 4 արարուածով, երաժշտութիւն Մասընէի։

—Բերայի Սիրքը թէ՛ այս գիշեր եւ թէ վաղը ցորեկ, իր ներկայացումները պիտի աւարտէ կռուան վէպով։

—Բարիզեան դերասաններէ ու դերասանուհիներէ կազմուած շրջուն խումբ մը, առաջնորդութեամբ Էմիլ Լինտէյի ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ տասը ներկայացում տալու Ֆօնգօրթիա թատրոնը։ Իր ներկայացնելիք խաղերը պիտի ըլլան Բարիզեան բեմերուն վրայ յաջողութիւն գտած վերջին թատերգութիւններն ու գօմէտիները։ Յառաջիկայ երկուշաբթիէն սկսեալ կարելի է տոմսակները գնել Ֆօնգօրթիաի կիշէէն։ Խաղացուցակը կը հրատարակենք ի մօտոյ։

ԱՄԵՆԷՆ ՊԱՐԶ ԳՐԱԲԱՐԸ

Ուղիղ գիտութեանց անգուգական դասատու մը, որպիսի է Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, երբ գրագիտութեամբ կը զբաղի, այսու ապահովապէս իր վրայ կը դարձնէ գրական ասպարէզին մեծ ու պզտիկ ամէն վաստակաւորներուն համակրութիւնը, զոր արդէն կը վայելէ զինքը մօտէն ճանչցողներէ իր ընկերական բարեմասնութեանց համար։

Ձենք կրնար սակայն զսպել մեր իրաւացի զարմանքը երբ Թիւերու կնճիռներով սնանող եւ եռանկիւններու մէջ թափառող հոգի մը իր սովորական մթնոլորտէն դուրս խուժէ կարեկից ակնարկ մը շրջելու հաշուագէտներէ արհամարհեալ մեր ողորմուկ գրական աշխարհին վրայ։

Թերեւս ոմանց այնպէս թուի որ Յակոբ էֆէնտի գրաբարեաններն ու աշխարհաբարեաններն երկու դպրոցի ջոկելով մտերմական խրատ մը սպրդեցնել կը փորձէ իր յօդուածին մէջ աշխարհաբարեանց հասցէին։

Թերեւս գտնուին ալ ոմանք որ այս առթիւ պատեհաբար յիշեն թէ գրաբարեանք նոյնպէս կ'երփեղկին ոսկեդարեան եւ հակոսկեդարեան շնորհալի անուանակոչութեան ապաստանած, թէ Վենետիկեան Հարք մինչեւ այս օր կսկիծ ի սիրտ կը դիտեն Վիեննական Մխիթարեանները որ գրաբարի մասին հակառակամարտ դիրք մը կը բռնեն։

Թերեւս ոմանք հետաքրքրութիւնը այնքան առաջ մղեն որ նոյն իսկ Լաֆոնդէնի յառաջաբանէն թարգմանիչին անյողդողդ ոսկեդարեան մը ըլլալը իմանան եւ զմայլին լեզուին այս բազմաճիղ եւ յաջող մշակութեան վրայ, ո՛ գիտէ, թերեւս։

Իսկ անոնք որ ամէն բան իր արժէքին համեմատ գնահատել գիտեն, գրաբարը նախկին հեղինակներու մէջ կը սորվին առանց նոր գրաբարագիր մը իրենց մտատիպար ընտրելու եւ աշխարհաբարը խօսողներուն բերնէն մօտիկ կ'ընեն անով ապրելու եւ անով բարգաւաճելու համար, եւ առանց հաւադարձութեան գիտեն բաժին հանել հաւասարապէս նորին եւ հնոյն։

Բայց թէ Լաֆոնդէնի թարգմանութիւնը եղեր է գրաբար՝ այդ ռէքլամ մը չի վերցըներ, այլ գրադատական մը զոր կը պահանջէ հեղինակին արժէքը եւ թարգմանչին մեր մէջ գտած վարկը։

Եւ յիրաւի երբ Աֆնէն պօրղ ֆրօճօրը խորագրին հանդիպեցան մեր թերահաւատ Նորելուկները որ աշխարհաբարէն անդին բան չեն տեսներ, որ կը յանդգնին կարծել թէ գրաբարի դարը անցած է, երբ կ'ըսեմ ֆրոնան տողրէն էջնէլը պէս մեծագղորդ բառերու հանդիպեցան, արդեօք ի՞նչ խորհեցան։ Ի՞նչ անդիմադրելի փորձութիւն դժուարահաճ ակեպտիկեաններու։

Ոմանք չեն խղճար պնդելու որ երախտագիտական յանձնարարականի պէտք չունէր ծերունազարդ ուսուցիչ մը որուն հռչակը անցած օրերու կուտակմամբ արդէն իսկ նուիրագործեալ է այլ եւս, եւ թէ Լաֆոնթէն, թարգմանութեան մէջ աղճատուէր թէ անեղծ պահպանուէր, նպաստաւոր թէ աննպաստ ամէն քննադատութենէ վեր անհպելի կը մնար երախտագէտ աշակերտին հնօրեայ վարպետը։

Մանաւանդ կ'արժէ՞ր որ թարգմանչին անուան ի պատիւ անդէպ զանգակահարութիւն մը ըլլար որ օրհասական երեւոյթ մը կուտայ հեղինակին այլ եւս արտադրելու կարողութեան։

Եթէ լոյս տեսնելէն ի վեր Լաֆոնթէնի թարգմանութիւնը այսչափ ամիսներ առանց գրադատի կը սպասէր իր խորշին մէջ, գէթ թարգմանիչին անունը ակնածանքի լռութեան մէջ ընկղմած էր քսու խծբծանքը եւ հիմա մի քիչ ոգազդեցիկ ղօղանջիւն տրամագրապէս հակառակ վախճանի մը կը հասցնէ նախկին աշակերտին սրբագրեալ պարտականութեանց տրցակը։

Թողունք ուրիշի որ նախանձ ոգին ուզածին չափ բարբանջէ, մեզի կը բաւէ որ Արեւելքի սիւնակներէն Առակներու գլուխ գործոցին գլուխ գործոց թարգմանութեան մասին շահեկան տեղեկութիւններ քաղենք։

«Ասկից 23 տարի յառաջ երբ Գարագաշեան էֆէնտի հայերէն լեզու կը դասախօսէր Կալաթա Սէրայի կայսերական վարժարանին մէջ, իր աշակերտները կը հրահանգէր ամենէն պարզ գրաբարը գրելու։ Այս նպատակին հասնելու համար իր սաներուն (որոց մէջ կը գտնուէր Պօյաճեան էֆէնտի ալ) Լաֆոնթէնի առակները թարգմանել կուտար եւ յետոյ ինքն ալ իր թարգմանութիւնները կը հաղորդէր աշակերտաց։»

Այս կէս մտերմական յայտնութենէն կը տեսնուի որ Լաֆոնթէն կրկին թարգմանութեանց բովքէն անցնելու բաղդն ունեցած է, եւ չուրջ քառորդ դար լռութեան մէջ անշուշտ համբերատար աշխատութեամբ իր այսօրուան հասուն վիճակն առած է— (զոր այս անգամ Գարագաշեան էֆէնտի ի Վիեննա տպագրել տալով ասպարէզ կ'իջնայ եւ կարծես իր այս գործով կ'ուզէ քարոզել թէ անոնք որ կ'ուզեն երբեմն գրաբար գրել՝ պէտք է որ ամենէն պարզ գրաբարը գործածեն։ (Արեւելք ԺԲ. տարի 3335։)

Այս մանուածապատ եւ միամիտ վերջաբանին թողունք որ վարպետը ինք պատասխանէ.—Ջան ի գործ արարեալ միանգամայն մարթել ածել զվայելչութիւն եւ զմեծութիւն եւ զպատշաճաւորն արդ ու զարդ մերոյ լեզուիս ըստ ճաշակին եւ ըստ արուեստին ընտիր մատենագրաց մերոյ ոսկեղէն դարու։ (Յառ. Լաֆ.)։

Ձենք գիտեր թէ վարպե՞տը թէ աշկերտը, երկուքէն ո՞րը իրաւունք ունի. Թերեւս աշկերտին աչքը պարզ կը տեսնէ ինչ որ վարպետը կը նկատէ զպատշաճաւորն արդ ու զարդ մերոյ լեզուիս ըստ ճաշակին եւ ըստ արուեստին ընտիր մատենագրաց մերոյ ոսկեղէն դարու։ Այս դատողութեան պէսպիսութիւնը կը ծագի անշուշտ աչքի զօրութեան տարբերութենէ. հոգ չէ մենք մեր կրկին բարեկամներուն կրկին իրաւունք կուտանք որպէս զի երկուքին հետ ալ հաշտ մնանք։

Շիտակը, ի՞նչ կ'ըլլայ որ, թող երթան մեզի հետ մէկ քանի պարզմիտներ ալ գտնուին եւ յամառին կարծելու թէ ամենէն պարզ գրաբարը կայ ու կը մնայ անեղծ չորս Աւետարաններու մէջ, թող կարծեն թէ ի նորոյ գրաբար գրելը կը նմանի լատիններէն խօսելու դարը անցնելէն վերջը երեւցող հոյակապ հանճարներու արտադրութեան, որ առ ի չգոյէ թեքեալ լեզուի ստիպուեցան իրենց լատիններէնով գաղափարնին արտայայտել։ Թէեւ, չի մոռնանք ըսելու, անոնցմէ ոչ մին բաւական ամբարհաւաճ գտնուեցաւ ի լուր աշխարհի հռչակելու թէ աւելի օրինակելի լատիներէն կը գրէ քան այն լատին հեղինակներն ուսկից ինք լեզուն սորված էր։

Բարեբաղդաբար արդոյ յօդուածագիրը չուշանար ողջական զիջում մը ընել ընթերցողին եւ հարցնել թէ գրաբարը ուսանողին աւելի դիւրամատչելի չէ՞ ըրած Լաֆոնթէնի թարգմանութեամբ, ինչպէս իր ժամանակին իր քերականութիւններով՝ քերականութեան ուսումը։

Տեսա՞ք մի մէյ մը, ահա ասոր խօսիլ կ'ըսեն, եկու տես որ ո՞վ ըլլայ չի շուարիր այսպիսի անակնկալ հարցման հանդէպ։ Պատճա՞ռը ի՛նչ է, ինչո՞ւ գրաբարի ուսումը այդու կը դիւրանայ եղեր. աւելի աղէկ չէ՞ր ըլլար որ այդ մթին կէտը ինք մեկնաբանէր, ինչու որ եթէ մեզ չի կանխէր թերեւս նոյն շուարեցուցիչ հարցումը մենք իրեն ընէինք։

Արդեօք այդ հրաշակերտ թարգմանութիւնը Ֆրանսագէտներու Լաֆոնթէնի բնագիրը մոռցնե՞լ պիտի տայ. արդեօք ա՞յնքան մոգիչ հրապոյր մը ունի որ, երբ ամենուն համար նուիրական եղող գրաբարը կը վերապահուի զարգացելոց դասերու եւ Ծաղկոցներէ ի սպառ կը վերցուի Սաղմոս, Նարեկ, Աւետարան, երբ մանկապարտէզի աշակերտք՝ «Մըջիւն մը կար բարակիկ, մէջքը թելիկ ոտքը կարճիկ, չիտեմ խելքին ի՞նչ փչեց, խիստ բարձրէն քալել ուզեց, վա՜յ վա՜յ հեւալէն», եւն. եւ ասոր նման առակներ կ'ուսնին, Պօյաճեան էֆէնտի իր նախորդ փորձառութեա՞մբ կը յուսայ որ եօթնամեայ մանուկն՝ որ հազիւ իր մայրենի լեզուն կը թոթովէ՝ յանկարծ ելլէ Գարագաշ էֆէնտիին հաճոյք մը պատճառելու համար, «Ի պարսկական իմն օթոցոյ վերայ եղեալ էր նա սեղան. Թողում ասել ձեզ զմտաւ զաքր երկուց բարեկամաց» առակը տափակցնէ իր բերնին մէջ. Թերեւս, ինչո՞ւ չէ, մանաւանդ թէ թարգմանութեան դաս մըն ալ առած կ'ըլլայ։

Հապա ըստ արդոյ յօդուածագրին ասութեան Գարագաշեան էֆէնտի իր քերականութիւններով քերականութեան ուսումը չի դիւրացո՞ւց. ինչո՞ւ չէ. այո՛, դիւրացո՛ւց, դիւրացո՛ւց. ուր էր թէ լեզուին ուսումն ալ դիւրացուցած ըլլար, մենք յաւէտ այսպէս պիտի ըսէինք ինչու որ Քերականութիւնը քերականութեան ուսումը դիւրացնելու համար չէ եղած, այլ եղած է լեզուն ուղիղ գրել եւ ուղիղ խօսելու համար։

ՄԻՀՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՆՎՆԱՍՈՒԹԻՒՆԸ

ինչպէս նաեւ ախորժելի եւ ըստոյգ ազդեցութիւն մը միանալով գնոյ մը զոր ամեն մարդ կարող է վճարել առողջութեան համար, այս պատճառներով ահա Ռիճ. Բրանտ դեղագործին գնդիկներուն դեղահատերը [illegible] են բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ։ Ով որ իր մարսողութիւնը դարմանով մը կանոնաւորել ուզէ, ուրիշ դեղ չպիտի խմէ։

PHARMACIEN R. BRANDT · PILULES SUISSES DU

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ՓՈՔՐ-ԱՍԻՈՅ, ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ,

Ս. ՔԱՍԹՈՐԻԱՏԷՍ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ, Կ. ՊՈԼԻՍ (ՂԱԼԱԹԻԱ) 972

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.—Կիւյօ խայծղանը (քարսիլ եւ հեղուկ), որ այնքան երկար ատենէ ի վեր ծանօթ է բուժելու համար ցնցղատապերը, կուրծքի եւ միզանցքի հիւանդութիւնները, շատ անգամ կը կեղծուի։ Բոլոր այս կեղծիքը, գէշ պատրաստուելով, չեն բուժեր եւ երբեմն վտանգաւոր կ'ըլլան։ Ուստի ամեն գնորդ որ չուզեր խաբուիլ, պարտի պահանջել եւ [illegible] հասցէն. ՏՈՒՆ Լ. ՖՐԷՐ, ՓԱՐԻԶ, 19, ԺԱՔՈԲ ՓՈՂՈՑ, միակ տունն որուն մէջ կը պատրաստուի ճշմարիտ Կիւյօ խայծղանը (քարսիլ եւ հեղուկ)։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.—Ճշմարիտ Կիւյօ քարսիլները ճերմակ են եւ իւրաքանչիւր քարսիլի վրայ տպուած է Կիւյօ ստորագրութիւնը։ Բ 2—4

Ընդդէմ պնդութեան.—Վիշիի լուծիչ փոշի։

Ոսկեհանքի արժէթուղթք
Հարաւային Ափրիկէի

Գնենք եւ ծախենք
Առանց ոեւէ ծախքի

Croeusus deep
West Rand Mines
Sheba
British S. A. (Chartered)
Transvaal Consolitated etc. etc.
Ա. Ֆարրա
Փոխանակութեան Միջնորդ
16—90 264 Կ. Պոլիս

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Համիտիյէ փողոց, Թիւթիւն խան
ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պաղտատ	Լիմասօլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէյրութ	Մերսին	Սէլանիկ
Այտըն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիքօսիա	Իզմիր
Աղեքսանդրիա	Գանիա	Ուշաք	Սօֆիա
Ադր. Պոլիս	Լառնաքա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էսկիշէհիր	Գոնիա	Բօր-Սայիտ	

Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագեղչ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, պարտամուրհակներու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2 ½ % մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 ½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի գրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան [illegible] թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, բանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւայլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու [illegible], եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի, տարին 3½ տոկոսով։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

8/20 Ապրիլ 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Մէջիտ A	1331	— —	6 20
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	45 —
» 30,382,811	100		1	» » C		— —	31 20
» 43,968,396	100		1	» » D		28 33	29 01
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	156 50	257 12 ½
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	102 —
Ֆր. 185,681,180	500		4	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
	Անուանական	Մուծեալ					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	10 33	11 25
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	— —	5 04
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	6 28
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթուղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	— —	51 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	— —	605 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		— —	312 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	11 80
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	501 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	22 10
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	3 24
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	8 75
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	465 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	10
1 ամսուան համար	7	—
1 օրուան համար	1	35
Ուբբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	20
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	111	½
Փարիզ » Ֆր.	22	65
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	10	90
Պերլին չէք Մարք.	18	25

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	4	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	30
20 Ֆրանքնոց	88	—
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմիք	51	15
Ռուսյ Թղթադրամ	8	38
Մէճիտիյէ	108	05
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	96	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 20 Ապրիլ		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	— —	—
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	26	22
Ռումելիի Երկաթուղի »	157	12
Բրիօրիդէ »	480	75
Մաքսային Պարտամուրհակ »	511	25
Օսմանիյէ »	476	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	502	50
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	719	37
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	85
» » 4½% »	108	55
» Իտալական »	88	12
Քրէտի Լիոնէ »	820	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	— —	—
Քոնդուար տ'էսքոնդ »	— —	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	— —	—
Եգիպտական Միացեալ »	531	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	240
ՎԻԵՆՆԱ 20 Ապրիլ		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	84	25
Օսմ. Ռէժի »	243	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	122	30
» Փարիզի »	— —	—

ԼՕՆՏՕՆ 20 Ապրիլ		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	63	50
» » B »	45	—
» » C »	28	47
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	25	87
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւորեալ.	— —	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով	— —	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	50
Այտընի Երկաթուղի »	12	75
Միացեալ Եգիպտական »	105	—
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	105	31
Ռանթ Հելլենական 5% »	— —	—
» » 4% »	— —	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	— —	—
» » Նոր 6% »	— —	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	39
ՊԵՐԼԻՆ 20 Ապրիլ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	— —	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	145	25
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրծղթ. »	— —	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	— —	—
» Փարիզի » 2 ամիս	— —	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	— —	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 20 Ապրիլ					
Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Մէճի	— —	—	Բրիօրիդէ	— —	—
» Երկաթուղի	— —	—	Պանք Օթոման	— —	—
» Ռէժի	— —	—	Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	— —	—	Ֆրանսական Ռանդ 3%	— —	—

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըհինգ տարուան եւ տասնըութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ եւ այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղաի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն մօտ։ 261 4—5

«Քիմիական յոյժ բազմաթիւ տարրալուծումներ ընելով մեր հրապարակներուն մէջ ծախուած քինաքինաներուն վրայ, օգտակար կը կարծենք մասնաւոր յիշատակութիւն մը ընել Մ. Ն. Միհիթի քինաքինին համար որ նշանաւոր է ճշմարտապէս գերազանց յատկութեամբը իր ալքոլին տեսակէտով որ ուղղակի կը հանուի ազէկ գինիէ մը։ Մեր տարրալուծումներն ու քննութիւնները Պ. Ն. Միհիթի երեք տեսակ քինաքիներուն վրայ, թոյլ կուտան մեզ յայտարարել թէ այս երեք տեսակները պատրաստուած են գինւոյ ալքոլէ եւ զերծ են արհեստական ալքոլէ։ Գալով այն տեսակին զոր Պ. Ն. Միհիթի առաջնակարգ կանուանէ, իր գերազանց յատկութիւնները կը պարտի մանաւանդ իր անուշ հոտին որ հետեւանքն է այն գինիին գերազանց յատկութեանը որ ծառայած է անոր պատրաստութեան եւ հիւնութեանը։ Իբրեւ ընդհանուր հետեւութիւն կրնանք կանխաւ յայտնել թէ Պ. Ն. Միհիթի «Արեւելեան քինաքին» ըսուած քինաքինը իրաւի պատուաւոր է եւ պատիւ կը բերէ արեւելեան արհեստագործութեան, ուստի հասարակութիւնը կրնայ գործածել զայն կատարեալ վստահութեամբ։ Ստորագրեալ Տարթ. Ք. ՍԻՆԿՐՕՍ

ճարտարագէտ. քիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն ու բազմարուեստեան վարժարանէն։ Ստորագրեալ ԲԻԼԻՒ ՍԲԵՐԻ

Երդուեալ փորձ քիմիագէտ՝ Զ. շրջանակի Թաղա, պետութեան ու Գերմանիոյ, Աւստրօ-Հունգարիոյ եւ Հելլենական հիւպատոսարաններուն. անդամ կայս. բժշկական ընկերութեան եւ Պոլսոյ դեղագործներու ընկերութեան, Փարիզի առողջապահական, բժշկական եւ գիւղագործական ընկերութեանց եւայլն։

Կ. Պոլիս 17 սեպտ. 94 155

ԻԼԱՆ

Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթի ագլամը իլէ չուպաթըլըն սալը հալ լազըմէսի իչուն միւզայէտէսը իգթիզա իտէն 29 գալէմ գըրթասիէ վէ միւթէֆէրրաթը չէրախիթը լազըմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունմուշ օլտուղունտան շէյնը ճարիի րումինին 20ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար միւնագասայա պիտ տէվամ էտիմը մէզքիւրէ իհալէի էվվէլիյէ վէ ֆէրտասը կիւնիտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ սաաթ 10տա իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան լէվազիմը մէզգիւրէի իթայա թալիփ օլանլարըն ճումաա վէ բազարտան մաատա պէհէր կիւն նէզարէթը միւշարիլէյհա խարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

4 Նիսան 1311 279

Քէզա

Տէրսաատէթ վէ ումում Թաշրա բօսթա վէ թէլէկրաֆ խութութը վէ մէրաքիզի իլէ նէզարէթ փապրիգասընըն 311 ...էնէսի միւրթէպաթընտան օլմագ իւզրէ միւզայէտէ օլունաճաղը կէչէնտէ իլան գըլընան լէվազիմտէն գարթասիէտէն մաատա միւնագասաթը իճրա խիլիմիշ 66 նէվտէն մաատա պաղըլարընըն պէտէլաթը հատտը լայըգընտա կէօրիւլէմէտիկինէ մէպնի թէմտիտ միւնագասաթընա լիւզում կէօրիւնմիւշ օլտուղունտան վէ շէհրը հալըն 10ընճը կիւնինէ գատար միւնագասայա պիտ տէվամ էտիմը մէզքիւրէ իհալէի գաթիյէլէրինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան պէտէլաթը մէզպուրէտէն թէնզիլաթ իճրասընա թալիփ օլանլարըն ճումաա վէ բազարտան մաատա պէհէր կիւն բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթի խարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

4 Նիսան 1311 280

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Յունուար 1895

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. Ոսկի	ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի
Բաժինք չգանձուած	5 500 000	Դրամագլուխ	11,000 000
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,488,360 36	Պանքատունք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	944,672
» ի մասնաճիւղս	750 083 01	Վճարելի փոխանակագիրք	3,194,369 36
Գանձելի փոխանակագիրք	1,563,089 96	Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	7,586,626 19
Պետական արժէթուղթք	4 009 875 55	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	1,967,993 40
Զանազան արժէթուղթք	1,753,463 35	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	528,281 54
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պարտականք»	1,526,901 87	Պահեստք զանազանք	1,588 646 74
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	5 075,649 93	Վճարելի շահաբաժինք	40 633 92
Փոխառութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց վրայ	5,620 450 77	Զանազանք	631 692 46
[illegible] եւ շարժական գոյք	121,882 59		
Զանազանք	72,558 21		
	27,482,915 61		27,482,915 61

Վաւերացեալ ճշգրտութիւնն ըստ սովորութեան

Դիր-Տնօրէն
ԿԻՒՍԹ. ՎՈՒԼՖԻՆԿ

Վասն Ընդհ. Տնօրէնի
Լ. ԼԱ ՖԻՒԱՆԴ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողացն վստահաբար կրնան ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւեր և առագաստանաւեր մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ.

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի կայսեր հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	70,000,000 »

Քէնիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ընդ. Հ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՓՕՂՈՍ ՍԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գործակալ Ս. Ֆ. ՌՈՒՊԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845էն հիմնուած է ի վեր

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000
1893էն տարեկանն	
Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Միլիառ	160,000000
1894 յունուար 1	
Աւանդք եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա	30,000000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 5 Միլիառ	37,000000

Տնտեսական առաւելութիւնք

Շահաբաժիններու քարգմամբ և ապահովագիններու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ՝ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան։

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ա. ՍԷՖԷԼՏԷՐ
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտօնօ	2200	Բուլիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիբօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րոմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիլսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաֆօ	2000
Դօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գիլօ	5500	Լէգանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	1500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարզէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրիլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըրնս	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզբանօ	4500	Զէրօ	146
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էծիբզըն Մօնարք 8000 Բիրմըրն Մօնարք 8000
Լըրդըն Մօնարք 8100

Իսքօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսըրն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 8ին ուղղակի Պոլսոյ համար և 20ին հոս կ'սպասուի։

Գայրօ շոգենաւը, նաւապետ Պէրրարբ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 13ին ուղղակի Պոլսոյ համար, եւ 28ին հոս կ'սպասուի։

Սէրբօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 19ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քուչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա
39

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 10/22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դշ. 11/23 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 12/24 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 12/24 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 13/25 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 14/26 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Ապրիլ 11/23, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գիծերը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաւառի շոգենաւուն 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բեռնող

Սէնտ-Ռօլ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Ապրիլ 23ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Միջերկրեայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ռուսչուք և որոց ուղեւորութեան
Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղղակի երթեւեկութիւն կը բռնեն Լիվերբուլի և Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատա	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօզզօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 982

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Պորտօյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բեռնող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ, ՕՒՍԹԱ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՕԼ

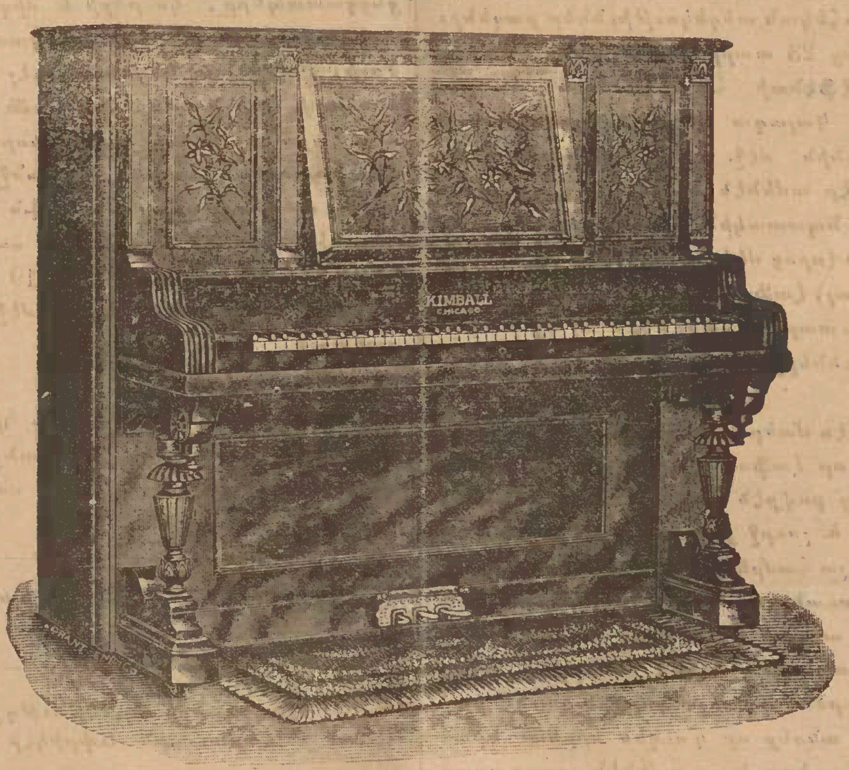

W. W. KIMBALL & Cᵒ
ՇԻԿԱԿՕՅԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՈՂՈՄՊԻԱԿԱՆ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ.— ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔ.— ՃՈԽ ԵՒ ԶՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհածանօթ է արդէն։ Միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւր մատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կրցած են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յաճախորդք, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական Դաշնակներէն եւ Երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ՇԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ

ԲՐՈՒՔԼԻՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դոցուած վիճակի մէջ հայելաւոր սքանչելի դարանի մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ Հաստատեալ 1852
ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քաշելու յինտի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

Պիտի պահէք ձեր դոյնին դեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ

CHˡᵉˢ FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»ի	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունն՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քալսէրեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-խան, առաջին յարկ։ 42

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՐՈՇ ԳԻՆ ՉԱՅՍ ԳԻՆ

Ի ԲԵՐԱ, ԹՈՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաշուեյարդարութիւն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով։

Մեծ վաճառահանութիւն էրիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղէնաց, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամեն մրցում արհամարհելով

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Ա. ԽԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամեն քաղաքներ ալ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբը, այս տարի ալ իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմօգամն և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գիներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մասնաւոր առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ անտուփներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած վստահութիւնն կը բաշխէր մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է տալ ընտիր բեռներ, չափ և գնոյ մասին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ալ, անոնց խարդում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ԽԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1895 ՄԱՐՏ 18 ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 30

Վաղորէն ելնող շոգենաւեր

11 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
11 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
11 45 Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 45 Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Զէնկ.Պէյլ.Գզկ.
1 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 45 Պէյզ.Բշպ.Ենք.Զպզ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Պշր.Գնսպ.
1 15 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշր.
1 45 Ենմ.Մզրպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹԷՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշրթ.
2 40 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պյք.Բշպ.Զպք.Գնլճ.Ր.Հս.Գնտ.Վանի.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
3 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.ԵէՆք,ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ,Արնվ,Գրչ.Օրթ,Պշկ,
4 30 Պէյզ,Բշպաճ,Զպզ,Գանլ,Ա-Հիս,Գնտ,Վնք,Զնկ,Պէյլ,Գզկ,Պշկ։
4 30 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
5 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյք-Թրպ.Պէյք.Ենք.Իսթ.Միրկ.Պօյճ.Ր Հս Պէպ.Արվ.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Պէպ.Արնվ.Զնկլ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշր.
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Են.Մրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Ար.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Պշթ.Իսկ.
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
8 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վանի.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — ԵէՆմ,Մէզ,Պէօյ,Թար,Ենք.ՍԹՆ.Պօյճ.Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշր.
9 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Ենք.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ,
10 15 Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Օրթ.Պշկ.

Խասքիւղէն Վաղօր մեկնող շոգենաւեր

1 15 Պէշկ.Օրթ.Գրչ.Արնվ-Պէպ-Ր.Հս.Էմիր-ԵէՆք-Թրպ-Պէօյ-Մէզպ-ԵէՆմ-
2 30 Պշկ,Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Իսթ.Ենք.Թրպ.Պէօյք.Մէզ.Ենմ.
2 45 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ.
3 30 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ,Պրզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 45 Պշկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Վնք.Գնտլ.Ա Հս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ-Թրպ,Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 5 Պշկ.Օրթ.Գրչ,Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Իսթ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
5 20 Գպթ.Պշկ.Իսկ.Գզկ,Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպզ.Մրկ.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Պէզզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյճ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 20 Պշկ.Օրթ.Արվ.Գնտ Ր.Հս.Պօյճ.Գանլ.Ենք.Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ-Ր-Ա-Գվզ.
10 5 Գապ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպք.Բշպ.Պրզ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ Գնտ.Ա.Ր.Հսր.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պրզ.Պէպ.Ենմ.զայող 29.Ն պիտի հայորդակցի.
11 10 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պզզ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹԷՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմահալլէ
11 30 Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գանտ.Պէպ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.